

Bratislavský KURIÉR®

denné aktuality na www.bakurier.sk

Je nová diaľnica „eko“?

Ked' sa preveziete novými diaľničnými trasami v zahraničí, tak si nemôžete nevšimnúť prístup tamajších projektov k faune a flóre. Stačí cesta na rakúsky Schwechat a späť. A potom je tu naša nová D4R7, o ktorej sa aj v tejto súvislosti vedú nelichotivé polemiky.

Na úsekoch, napríklad už spomínaných rakúskych diaľnic, ktoré vedú medzi lúkami či poliami, vidate po každých pár stovkách metrov podzemné priechody či nadjazdy – takzvané ekodukty, ktoré sú určené na plynulú migráciu vysokej a nízkej zvery. Tak, aby nedochádzalo k dopravným kolíziám medzi vodičmi a divokou zverou a zároveň, aby táto zver čo najmenej pociťovala negatívne vplyvy diaľnice v ich prirodzenom prostredí. „Nakoľko všetky ekodukty a priepusty boli postavené v zmysle platného stavebného povolenia a ich užívanie zverou je potvrdené, nie sú momentálne v pláne žiadne ďalšie zásahy do projektu v tomto smere,“ znie odpoveď spoločnosti D4R7 Construction s.r.o. na našu otázku, či je v pláne dodatočné budovanie tunelov či nadjazdov pre migrujúcu zver, nakoľko ekodukty na viac ako 50 kilometrov dlhom úseku v rámci projektu D4R7, nájdeme 5 a menších priepustí pre zver 19.

(pokračovanie na str. 12)

Pokojné prežitie Vianočných sviatkov a krásny nový rok!

Bratislava zatiaľ nevie uchopiť elektromobilitu

Stretnúť v uliciach Bratislavy automobil so zelenou značkou už nejaký čas nie je raritou. Ponuka elektromobilov sa už za pár rokov rozrástla a z malých a nedokonalých vozidiel sa vyvinuli plnohodnotné autá ponúkajúce takmer rovnaký komfort ako automobily so spaľovacími motormi. Stále však nemôžeme hovoriť o enormnom záujme Slovákov presedlať do vozidiel produkujúcich nulové emisie. Slovensko tak zotrúva na chvoste Európy a Bratislava v počte elektromobilov zaostáva aj v porovnaní s okolitými hlavnými mestami vo Východnej Európe.

Navyše v mesiacoch a ani na celonárodnej úrovni zatiaľ vôbec nevidno opatrenia, ktoré majú k presedlaniu na alternatívne pohony motivovať.

Lídrom v Európe sú Nóri

Politika Európskej komisie smeruje k tomu, aby všetky nové autá mali od roku 2035 nulové emisie. Prečo sa tak má diať? Súvisí s to s cieľom dosiahnutia takzvaného klimatickej neutrality do polovice storočia.

(pokračovanie na str. 4)

Seniorom ponúkne Poliklinika Bezručova zľavy

Od roku 2005 budova bývalej nemocnice na Bezručovej ulici iba chátrala. No niekdajšia vyhľadávaná bratislavská klinika sa začiatkom roka 2022 pre pacientov znovu otvára. Všetky potrebné informácie nám porozprával prof. **MUDr. Tibor Hlavatý, PhD., internista, gastroenterológ a odborný garant Polikliniky Bezručova.**

Čoskoro bude bývalá budova nemocnice na Bezručovej opäť v prevádzke. Pre koho bude

poliklinika určená?

Medicínske centrá v rámci našej polikliniky budú k dispozícii pre všetkých pacientov. Našou ambíciou je priniesť lepšiu dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre všetky skupiny obyvateľov podľa ich potrieb a možností. Prirodzene, očakávame, že veľkú väčšinu budú tvoriť Bratislavčania. Avšak najmä v rámci špecializácií, ktoré budú v prípade niektorých zákrokov unikátne, počítame aj s návštevou pacientov z rôznych regiónov Slovenska.

(dokončenie na str. 7)

Bohatí sme iba na papieri...

Dopravné kolóny, nedostatok miest v škôlkach a školách, starnúca populácia, vysoký vek lekárov, ale aj zhoršujúca sa kvalita životného prostredia či vysoká energetická náročnosť. To sú len niektoré z alarmujúcich problémov, ktoré sužujú Bratislavský kraj. Zástupcovia 89 samospráv – župy, miest a obcí – sa zhodli na tom, že kraj potrebuje viac európskych peňazí. Apelujú na európske inštitúcie, aby schválili presun alokácie na projekty v Bratislavskom kraji.

„Územie Bratislavského samosprávneho kraja (BSK) dlhodobo čelí závažným štrukturálnym a systémovým výzvam v doprave, životnom prostredí, vzdelávaní, sociálnej starostlivosti či zdravotníctve, ktoré nie je možné efektívne riešiť bez externých finančných zdrojov,“ vyhlásil **Juraj Droba, predseda Bratislavského samosprávneho kraja (BSK).**

Každoročný priemerný nárast o 8000 nových obyvateľov kraja vytvára enormný tlak na základnú infraštruktúru, ktorá je významne kapacitne poddimenzovaná a kvôli obmedzeným možnostiam čerpania externých zdrojov trpí závažným modernizačným dlhom. Chýba napríklad 360 tried základných škôl a 2500 miest v materských školách. Až 95% zariadení sociálnych služieb je zriadených veľkokapacitnou formou a v niektorých častiach okresov Malacky a Senec je významne obmedzený prístup k zdravotnej starostlivosti. Zároveň je Bratislavský kraj najrýchlejšie starnúcim regiónom s najvyšším podielom všeobecných lekárov v dôchodkovom veku v SR.

Do metropolitného regiónu denne cestuje alebo ním prechádza 140.000 ľudí z iných regiónov využívajúcich predovšetkým individuálnu automobilovú dopravu, ktorá tvorí podiel až 73 % na celkovej doprave kraja.

(pokračovanie na str. 7)

Počas pandémie zanikli už desiatky gastro prevádzok v Starom Meste

Pred rokom 2020 ulice Starého Mesta žili. Samozrejme, jednak to bolo spôsobené prílivom turistov, neobmedzeným pohybom, ale tiež veľkou ponukou gastro prevádzok, z ktorých si mohol návštevník vybrať. Po dvoch rokoch

pandémie je situácia iná a v meste pribúdajú vyprázdnené priestory po bývalých prevádzkach...

Počas väčšiny mesiacov roka sa hlavnou možnosťou, ako si vedeli gastro prevádzky od jari 2020 na seba zaraobiť, bol výdaj cez

okienko, alebo presun prevádzok na terasy. A aj to za prísnych bezpečnostných podmienok. Návštevníkov preto obsluhovali výrazne menej, čo sa odrazilo na ich tržbách i ziskoch. O pomoc nielen zo strany vedenia štátu, ale i mesta, začal volať celý gastro sektor. „V rámci pomoci mesta

podnikateľom, ktorí opatreniami utrpeli najviac, sme sa rozhodli, že na najbližšie zastupiteľstvo podáme návrh na odpustenie dane za užívanie verejného priestranstva pre terasy na pozemkoch hlavného mesta,“ avizoval na svojej sociálnej sieti primátor Matúš Vallo ešte v máji roku 2020.

No k nulovým daniam nedošlo, čo možno vnímať pri aktuálnej prechádzke Starým Mestom. Desiatky niekdajších obľúbených a hufne navštevovaných prevádzok, už len zívajú prázdnotou.

Pomohlo zníženie dane o polovicu?

A keďže pandémia stále nekončí a nikto dnes nevie, koľko vln nás ešte čaká, naskytá sa otázka, či bola a je pomoc gastro prevádzkam dostatočujúca.

(pokračovanie na str. 8)

Udialo sa v meste

Hľadajú správcu zelene

Mesto Bratislava obstaráva nového dodávateľa údržby zelene, keďže sa blíži k vyčerpaniu aktuálne vysúťaženej rámcovej dohody so súčasným poskytovateľom tejto služby. Mesto totiž nedávno dostalo od Úradu pre verejné obstarávanie (ÚVO) pokutu 41 506 eur pre postup z roku 2017 pri zadávaní zákazky na údržbu mestskej zelene. Magistrát vtedy uzatvoril bez súťaže priamym rokovacím konaním zmluvu so súkromníkom za 830 138 eur s DPH. Podľa ÚVO však na taký postup neboli splnené podmienky. Za pravdu ÚVO dal v lete aj Krajský súd v Bratislave.

Búranie muničných skladov

V bratislavských mestských lesoch sa začínajú prípravné práce na búranie muničných skladov u Slivu. Zbúraných bude všetkých päť budov, odstráni sa pletivo a ostnatý drôt a areál sa vyčistí od odpadu. Práce sa budú realizovať v priebehu decembra. Rozsiahly areál bývalých muničných skladov sa nachádza hlboko v bratislavských mestských lesoch, vo vnútri navrhovanej prírodnej rezervácie Vydrice a podľa schválenej zonácie v zóne pokoja. Územie bude následne preklasifikované na lesné pozemky, čo má definitívne ukončiť snahy o prípadnú výstavbu v budúcnosti.

Eurofondy na prístrešky MHD

Dopravný podnik Bratislava (DPB) získal eurofondy na projekt obnovy a doplnenia prístreškov na zastávkach MHD. Z Integrovaného regionálneho operačného programu (IROP) dostane takmer dva milióny eur na vyše 100 prístreškov. DPB ich chce obnoviť vyše 200. Pribudnú na autobusových, trolejbusových a aj električkových zastávkach. Ich vzhľad bude v súlade s manuálom prvkov verejného priestoru, ktorý predstavil Metropolitný inštitút Bratislavy.

Počas sviatkov 4 urgenty

Poskytovanie urgentnej zdravotnej starostlivosti počas vianočných sviatkov a Nového roka bude zabezpečené v plnom rozsahu a nepretržite aj pre dospelých na všetkých Centrálnych prijímacích oddeleniach (CPO) Univerzitnej nemocnice Bratislava (UNB). Pre urgentné prípady budú už tradične k dispozícii zdravotníci v Nemocnici akad. L. Dérera na Kramároch, v Nemocnici sv. Cyrila a Metoda v Petržalke, v Nemocnici Ružinov a v príjmových ambulanciách v Nemocnici Staré Mesto. Netreba si ho však zamieňať so štandardným ambulantným vyšetrením.

BSK rozdá 2,1 mil. eur

Bratislavský samosprávny kraj (BSK) otvoril dotačnú schému na budúci rok. Týka sa štyroch oblastí podpory, a to kultúry, mládeže, športu a tiež životného prostredia a rozvoja vidieka. Na občianske projekty je vyčlenených 2,1 milióna eur. Žiadosti na všetky oblasti je možné podávať do 17. januára 2022 do 12.00 h, a to elektronicky prostredníctvom portálu BSK. Žiadateľ musí byť preto držiteľom občianskeho preukazu vybaveného aktivovaným čipom. Žiadosť musí byť úplne a riadne vyplnená a podpísaná elektronickým podpisom štatutárneho zástupcu žiadateľa.

Pribudli nové pamätihodnosti

Zoznam pamätihodností bratislavského Nového Mesta sa rozrastie o dva ďalšie objekty. Ide o bývalú čerpaciu stanicu Bratov Zikmundovcov na Račianskej ulici, najstaršej zachovanej čerpacej stanice pohonných látok na Slovensku a stanicu Filiálka. Budova od architekta Jana Slavička s unikátnym prestrešením obsluhovej zóny predstavuje hodnotnú ukážku funkcionalistickej architektúry. História siete čerpacích staníc siaha do roku 1920. Do zoznamu pamätihodností sa dostane aj stanica Filiálka, ktorej história úzko súvisí s konskou železnicou spájajúcou Bratislavu s Trnavou.

Petržalka má ďalšie ihrisko

Bratislavská Petržalka má ďalšie multifunkčné ihrisko, tentoraz vzniklo na niekdajšej trávnej a nevyužívanej ploche v areáli Základnej školy (ZŠ) Lachova. Zahrať si na ňom je možné futbal, streetball, tenis či volejbal. Mestská časť doň investovala viac ako 95 000 eur. Ihrisko je zatiaľ sprístupnené iba pre žiakov základnej školy, nie je však vylúčené, že v blízkej budúcnosti bude slúžiť aj verejnosti. Zároveň nie je vylúčená ani výstavba ďalšieho ihriska, a to hneď vedľa toho multifunkčného. Multifunkčnými ihriskami sa môže pochlviť viacero z 11 základných škôl v pôsobnosti mestskej časti.

Nové Mesto chce novú škôlku

Bratislavské Nové Mesto hľadá nové priestory či pozemky pre novú materskú školu. Najpálčivejší problém s kapacitami má mestská časť najmä na Kramároch a Kolibe, kde má v súčasnosti zriadené tri škôlky. Samospráva pracuje s viacerými možnosťami vrátane dlhodobého prenájmu alebo odkúpenia priestorov či pozemkov. V rámci jednej z možností podnikla mestská časť aj konkrétne kroky. Uchádza sa napríklad o prevod budovy Štátneho inštitútu odborného vzdelávania na Bellovej ulici na Kolibe, prípadne sa plánuje obrátiť aj na viacerých vlastníkov nehnuteľností.

Bratislava má nový geoportál

Prehľad zdravotníckych zariadení, reklamných plôch, inžinierskych sietí, najvyšších budov v hlavnom meste či poloha liniek MHD v reálnom čase. To sú niektoré z informácií, ktoré ponúka nový Geoportál mesta Bratislavy. Magistrát ho spustil v novembri. Vynovený portál, dostupný na webe geoportal.bratislava.sk, má všetky mapové aplikácie rozdelené do 12 kategórií, ako sú doprava, správa a údržba komunikácií, územný plán, technická mapa, stavby a budovy, majetok a správa mesta. Taktiež kultúrne pamiatky a pamätihodnosti, hranice a členenie mesta, demografia, školstvo a šport.

Oživenie mestských viníc

Pestovanie hrozna a výroba vína má v Bratislave dlhú tradíciu. Mesto chce, aby pretrvala aj do budúcnosti. Vyhlásilo preto súťaž na výber nových nájomcov mestských viníc. Vzísť majú z radov poctivých miestnych vinohradníkov či lokálnych komunít a iniciatív. Časť bratislavských mestských viníc s rozlohou osem hektárov je podľa magistrátu v súčasnosti neprenajatá a neraz v zanedbanom stave. Nových nájomcov chce mesto nájsť pre vinohrady v katastrálnom území Vinohrady a Rača. Záujemcovia môžu súťažné návrhy poslať do 14. januára 2022. Súťaž bude vyhodnotená začiatkom februára 2022.

Okolo Štrkovca ubudli ohorky

V okolí Štrkoveckého jazera v bratislavskom Ružinove sa znížil počet cigaretočných ohorkov o 71 percent. Mestskej časti sa to podarilo behaviorálnymi opatreniami v rámci projektu s Envi-Pak Zelený bod a fakultou sociálnych a ekonomických vied. Takéto projekty označuje starosta Ružinova Martin Chren za lacné, jednoduché a pomerne účinné a vie si predstaviť ich využitie aj pri niektorých iných problémoch. Obdobná metóda by sa dala využiť napríklad v okolí autobusových zastávok, prípadne v iných projektoch.

Dva milióny pre Záhorskú

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie schválilo nenávratný príspevok z fondov EÚ na rozšírenie kapacity miestnej ZŠ v Záhorskej Bystrici o 8 tried nadstavbou a prístavbou jedálne vo výške viac ako 1,9 mil. EUR. Nenávratný príspevok umožní obci zafinancovať nadstavbu školskej jedálne o 8 nových, moderných tried a zväčšenú, technologicky plne vybavenú kuchyňu a veľkú školskú jedáleň. Nadstavba školskej jedálne je v poradí druhý projekt realizovaný vďaka grantu z EÚ. Prvým bol projekt nadstavby a rozšírenie materskej školy.

Máte zaujímavú tému? Staňte sa našimi ďalšími očami v teréne. Vaše námety posielajte na: redakcia@bakurier.sk

Mesačník Bratislavský kuriér vydáva Staromešťan, s.r.o. (Sedlárska č. 8, 811 01 Bratislava, IČO: 36842834)

Šéfredaktor: Peter Kimijan, sefredaktor@bakurier.sk, Redakcia: Jana Pohanková, Veronika Trojanová. E-mail: redakcia@bakurier.sk.

Inzercia: inzercia@bakurier.sk. Grafika: Rastislav Biznár, r.biznar@gmail.com. Tlač zabezpečuje CROMWELL a.s. Registrované MK SR: EV3820/09, ISSN 1338 - 1830.

Distribúcia: vlastné stojany a na frekventovaných miestach Bratislava - 74 lokalít. Vychádza v náklade 50 000 kusov. Najbližšie číslo vychádza 19. 1. 2022

Zamyslenie...

Východiskom vždy
zostáva základná
danosť nášho
srdca

Priblížili sa Vianočné sviatky. Už sa venujeme prípravám na ich slávenie. A k tomu nevyhnutne patrí, aby sme si pripomenuli pôvodný vianočný príbeh. Uskutočnil sa v konkrétnom čase, na konkrétnom mieste s konkrétnymi osobami.

Pôvodný vianočný príbeh je príbehom novomanželov, ktorí sa vydali z miesta svojho bydliska na cestu do mesta, z ktorého pochádzala manželova rodina. Konkrétne išlo o cestu z mesta Nazareta do mesta Betlehema na území dnešného štátu Izrael. Dôvodom cesty bola povinnosť, ktorá vyplývala z rozhodnutia verejnej autority, rímskeho cisára Gaia Octavia Augusta, ktorý zomrel v 14. roku po narodení Ježiša Krista. Povinnosť pozostávala v účasti na sčítaní ľudu a konkrétne v tom, aby sa nechali zapísať či spočítať v meste pôvodu manželovej rodiny. Manželia sa menovali Jozef a Mária. Mária v krátkom čase očakávala narodenie dieťaťa.

Všetky tieto historické danosti však sú len predpokladom podstaty vianočného príbehu. Podstata príbehu predstavuje mladých manželov, ktorí očakávajú a prežijú spoločne udalosť narodenia dieťaťa.

Keď počujeme o mladých manželoch a keď sa spomenie narodenie dieťaťa, v našom vnútri sa úplne prirodzene objaví túžba a spomienka na vzťahy lásky, na skúsenosť lásky, ktorá nám v živote bola dopriata a po ktorej stále túžime. Je možné, že v nasledujúcom okamihu objavíme v srdci skúsenosť viacerých sklamaní z nenaplnenej túžby po láske. Východiskom však zostáva základná danosť nášho srdca, sme stvorení dobre, sme uspokojení pre lásku, vieme, že náš život sa najlepšie uskutočňuje v láske, aj keď nie vždy to rovnako vládžeme, ba možno niekedy mnohé zranenia pokrývajú túto našu základnú danosť.

V každom prípade však práve preto, že sme stvorení dobre a pre lásku, máme radi rozličné príbehy o láske. Preto jestvujú viaceré vianočné láskavé príbehy, lebo všetky v konečnom dôsledku vychádzajú z pôvodného vianočného príbehu. Tí novomanželia totiž, Jozef a Mária, žili vzťah vzájomnej lásky a lásky k dieťaťu, ktoré sa potom narodilo. Tajomstvo pôvodného vianočného príbehu spočíva v tom, že spoločná láska Márie a Jozefa k narodenému dieťaťu, obsahovala vieru a hlboké presvedčenie, že sme nielen dobre a pre lásku stvorení, ale že Boh jedinečným a neopakovateľným spôsobom prišiel z lásky k nám v dieťati Ježišovi.

Pôvodný vianočný príbeh je historický a neopakovateľný, ale môže byť zároveň aj súčasný a aktuálny, keď si ho vždy znova radi pripomínáme, nechávame sa ním osloviť a robíme ho bytostnou súčasťou nášho osobného životného príbehu. V tomto zmysle všetkým čitateľom Bratislavského kuriéra prajem pokojné a radostné slávenie pôvodného vianočného príbehu.

J. E. Mons. ICDr. Stanislav Zvolenský, PhD.
bratislavský arcibiskup metropolita

Projekt klziska na Partizánskej lúke sa odkladá

Už dlhší čas sa rozpráva o tom, že na Partizánskej lúke v bratislavskom lesoparku vznikne klzisko pre širokú verejnosť. Ak ste sa tešili, že ľad okúsíte už túto zimu, tak budete sklamaní. Začiatkom októbra Mestské lesy v Bratislave vyhlásili výzvu na predkladanie ponúk na dodanie a uvedenie do prevádzky klziska zo syntetického ľadu, za predpokladaných 185 500 eur bez DPH.

Živé miesta Bratislavy

Klisko má byť súčasťou projektu Živé miesta, pričom v obnove zanedbaného prostredia bude aj rekonštrukcia tunajšieho bufetu. Pre túto obnovu už

Mestské lesy v Bratislave zverejnili výzvu na predkladanie ponúk za odhadovaných 245 682 eur bez DPH. „Partizánska lúka na Železnej studienke je frekventovaným miestom aj počas zimných mesiacov. Preto sme prišli s myšlienkou klziska, ktoré zapadá do amfiteátru pri bufete na Partizánskej lúke. Klisko tak poskytne nový rozmer pre toto miesto a zároveň rozšíri obyvateľom ponuku miest, kam si v Bratislave počas zimy môžu zájsť zakorčuľovať,“ priblížila pre Bratislavského kuriéra hovorkyňa Metropolitného inštitútu Bratislava.

Areál, ktorý má slúžiť celoročne širokej verejnosti, ale zjavne túto zimu stále aktuálny nebude. „Pre aktuálnu situáciu s COVID-19 sa projekt klziska odkladá na budúci rok,“ znie stanovisko MIB, od ktorého sme sa nedozvedeli ani aktuálnu sumu na rekonštrukciu bufetu a vybudovanie klziska, s ktorou vedenie mesta ráta: „Suma vzíde z verejného obstarávania. Peniaze na obnovu pôjdu len z rozpočtu mesta – konkrétne z rozpočtu Mestských lesov.“

(bk, viz. MIB)

**Kedy a za koľko, zatiaľ
nevieme**

Bratislava nebude organizovať silvestrovské oslavy ani ohňostroj

Mesto Bratislava nebude ani tento rok organizovať silvestrovské oslavy a ani tradičný novoročný ohňostroj odpálený z lode na Dunaji. Potvrdila to hovorkyňa hlavného mesta Katarína Rajčanová. Zdôvodnila to aktuálnou nepriaznivou epidemiologickou situáciou v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19.

Usporiadanie polnočného ohňostroja by si podľa magistrátu zároveň vyžiadalo vysoké náklady, ktoré by neboli vynaložené hospodárne. „Najmä vzhľadom na výdavky, ktoré už mesto utrpelo v súvislosti s pandémiou,“ podotkla hovorkyňa. Hlavné mesto pre dlhodobú pretrvávajúcu pandemickú situáciu preto v tomto roku ani v rozpočte nepočítalo s oslavami príchodu nového roka

a ohňostrojom. Pre zhoršenie epidemiologickej situácie zrušila Bratislava aj tento rok vianočné trhy v centre mesta. Rozlúčku so starým rokom a víťanie nového roka hlavné mesto neorganizovalo pre pandémiu nového koronavírusu ani minulý rok. Naposledy sa konali spo-

ločné silvestrovské oslavy v centre na Hviezdoslavovom námestí a na Námestí Ľudovíta Štúra, ktoré vyvrcholili tradičným polnočným ohňostrojom na Dunaji so svetelnou hudobnou šou, na prelome rokov 2019 a 2020.

(TASR)

Bratislava zatiaľ nevie uchopiť elektromobilitu

(Dokončenie zo str. 1)

Komisia počíta s priemernou životnosťou automobilu 15 rokov, takže v roku 2050 by už po cestách nemali jazdiť prakticky žiadne autá s klasickým spaľovacím motorom. Predaj nových áut na benzínový či naftový pohon sa tak aj na Slovensku môže stať už o pár rokov minulosťou.

Lídrom, ktorý „valcuje“ trh spaľovacích motorov, je Nórsko. Pýši sa najväčším podielom elektromobilov na svete. Podľa informácií z agentúry Reuters tu podiel elektromobilov na predaných vozidlách vzrástol v septembri 2021 na 77,5 zo 61,5 percenta v minulom roku.

Krajina zároveň potvrdila svoju ambíciu ako prvá na svete ukončiť predaj nových áut so spaľovacím motorom už v roku 2025, čo je o 10 rokov skôr ako k tomu vyzýva štáty Európska komisia.

Na Slovensku sa počet elektromobilov takmer zdvojnásobil, no stále je ich počet nízky

Podme ale zo severského sci-fi do slovenskej reality. Podľa kúpnej sily obyvateľstva by sa logicky mala väčšina elektromobilov koncertovať vo väčších mestách. Na Slovensku však výraznejšie dominuje len Bratislava.

Podľa informácií **experta na elektromobilitu, Radoslava Markuša**, je u nás aktuálne zaevidovaných 2 748 osobných čisto elektrických vozidiel. Za uplynulých desať mesiacov tohto roku vidíme celo-

slovenský nárast o takmer 1200 vozidiel, čo je takmer zdvojnásobenie trhu, uviedol.

V uliciach hlavného mesta a okolí jazdí **aktuálne 1055 elektromobilov**. Magistrát v rámci vozového parku disponuje jedným plne elektrickým vozidlom.

Rozhoduje cena

Parameter, ktorý dlhodobo najzásadnejšie ovplyvňuje záujem o kúpu elektromobilov, je cena.

Avšak ani ďalšie faktory nie sú zanedbateľné. „*Najväčší vplyv má cena elektrických vozidiel v porovnaní s vozidlami so spaľovacím motorom a kúpna sila obyvateľstva alebo inými slovami priemerná mzda na Slovensku. Ďalšími faktormi, ktoré vplývajú na dopyt je dostupná dotácia na kúpu, vybudovaná nabíjacia infraštruktúra, ústretovosť zamestnávateľov a obcí k podpore e-mobility*“, vysvetľuje Markuš.

Ak sa má elektromobilita u nás posúvať ďalej, štát ako aj mestá musia ísť prí-

kladom a začať od seba. Výmena flotíl, nastavenie legislatívy a pravidiel, ktoré by vodičov motivovali a inšpirovali presedlať, zatiaľ nie sú takmer žiadne.

Bratislave chýba strategický prístup k elektromobilitě

Vodiči elektromobilov majú v hlavnom meste k dispozícii približne **250 verejne prístupných nabíjacích miest**. Z toho pomaly nabíjacích je asi 190. Ostatných 60 nabíjacích bodov môžeme označiť za rýchle.

V najhustejšie osídlenom meste na Slovensku tak môže v najbližších rokoch narastať tlak na dobudovanie a rozvoj nabíjacej infraštruktúry. Preto sa bez koncepčných riešení nezaobíde. V opačnom prípade sa bude stretávať s nedostatkom nabíjacej kapacity v rôznom čase a lokalite neustále.

Podľa Markuša sa však doposiaľ v tejto oblasti príliš strategicky neuvažovalo. „*Z pohľadu dopravnej stratégie mesta a mestských*

častí je na tom Bratislava pomerne zaostalo. Dnes neexistuje komplexný návrh a stratégia, ktorá by definovala postupné budovanie nabíjacej infrastruk-

túry pre rôzne potreby elektromobility“, dodáva.

Pre rok 2022 magistrát deklaruje, že prinesie dátový podklad, ktorý má identifikovať ďalšie oblasti relevantné na umiestnenie nabíjacích staníc.

Aká je budúcnosť elek-

tromobility do roku 2030?

Kam by sa elektromobilita mala uberať navrhuje magistrátom predstavený dokument Bratislava 2030. Ten informuje o vízii do desiatich rokov inštalovať 500 nočných nabíjacích bodov na sídliskách, tiež pokryť 70 % rekreačných zón so stredne rýchlo nabíjacími stanicami. Je plán dostatočne ambiciózny? Dnes v Bratislave evidujeme viac ako 400 000 osobných vozidiel. O 10 rokov budú na trh prichádzať len vozidlá na alternatívny pohon.

Infraštruktúra tak v budúcnosti môže zohrať kľúčovú rolu. „*V roku 2030 bude väčšina novo predaných áut s elektrickým po-*

honom. Veľká časť obyvateľov Bratislavy dnes nemá vlastné parkovacie miesto a nie všade sa bude dať zrealizovať nabíjacia infraštruktúra. Ja si teda myslím, že to nie je ambiciózny plán hlavného mesta SR. Praha uvažuje v rovnakom časovo horizonte nad

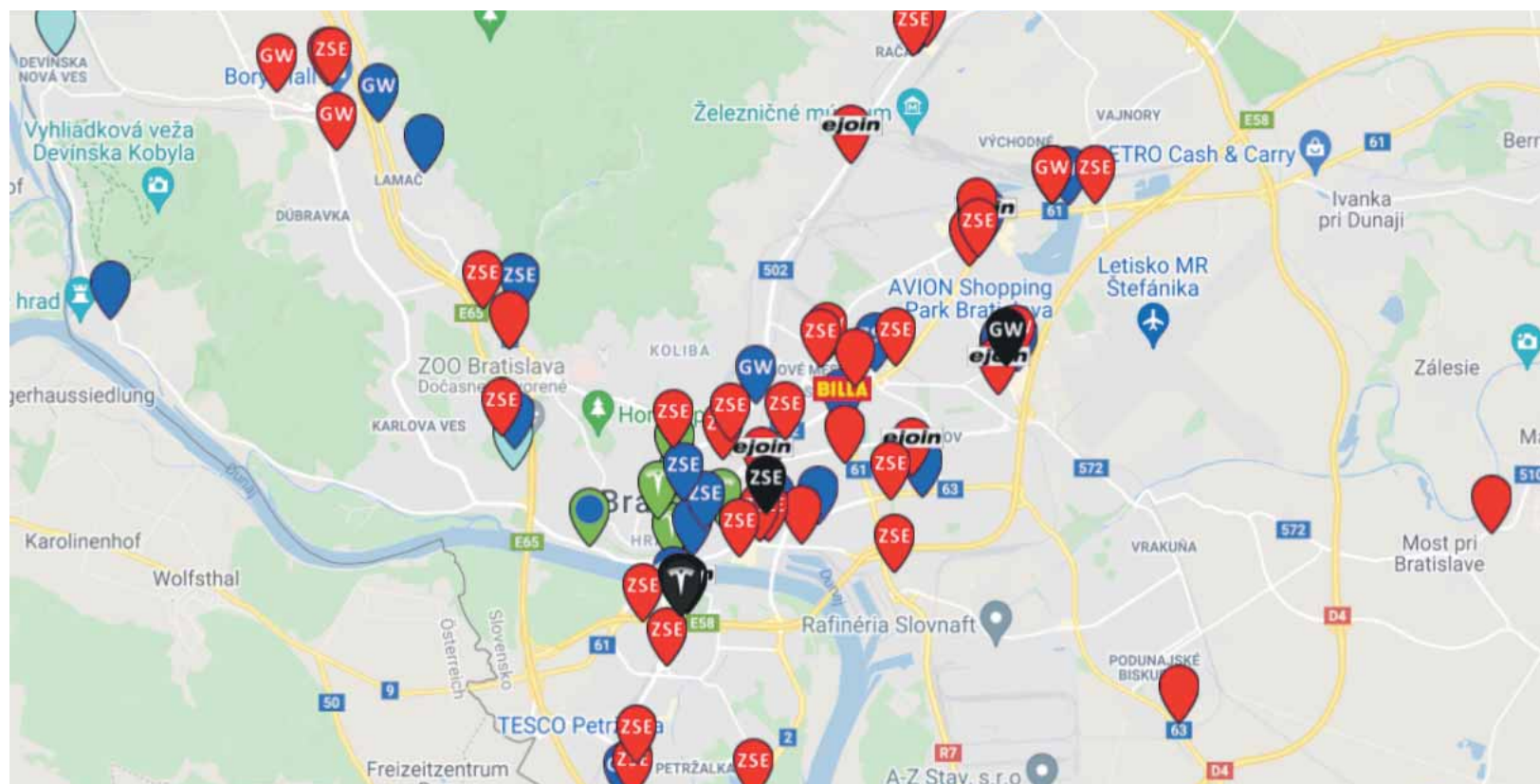
Vo verejnej doprave bude musieť Bratislava poriadne pridať

Dopravný podnik má vo svojej flotile aktuálne 18 elektrických autobusov z toho dva malé elektrobusesy a 16 nízkopodlažných elektrobusesov. Všetky podľa informácií z bratislavského magistrátu jazdia z depa v Krasňanoch. Tu je vybudovaná aj potrebná nabíjacia infraštruktúra.

Ekologicky sa Bratislavčania vedú dopraviť aj do prírody. „*Pantografové nabíjačky pre nabíjanie elektrobusesov sú vybudované*

aj na zastávke Patrónka, kde dochádza k priebežnému dobíjaniu elektrobusesov premávajúcich na rekreačnej linke do bratislavského Lesoparku“, spresnila Katarína Rajčanová, hovorkyňa Bratislavy. Denný dojazd elektrobuse je cez 250 km. „*Tento rok podnik v rámci projektu „S MHD po zelenej“ vypravil elektrobusesy aj na ďalšiu rekreačnú linku 154, konkrétne k horárni Krasňany a spojením elektrobuse s bratislavskou prírodou tak opätovne podporili ekologické vnímanie dopravy*“, uviedla hovorkyňa mesta. Aj verejná doprava bude musieť prejsť vo väčšej miere do nízko emisnej alebo bez emisnej formy. Z pohľadu nabíjacej infraštruktúry pre verejnú autobusovú dopravu zatiaľ vidíme len niekoľko nabíjacích bodov a aj tu bude potrebné podľa odborníka na elektromobilitu značne pridať. Mesto deklaruje, že plánuje tento vozidlový park rozšíriť.

Jana Pohanková
(foto imhd.sk, ZSE)

Sieť nabíjacích staníc v Bratislave podľa nabky.com

Situácia s parkovaním je v Bratislave zlá, od marca sa niekde ešte zhorší

Parkuje sa vo vašej mestskej časti bežne na chodníku, ktorý nemá vyznačené parkovacie miesta? Od marca budúceho roka prichádza zmena. Parkovanie na chodníku bude zakázané. Nebude už teda stačiť, keď vodič nechá 1,5-metrový priestor pre chodcov.

Chodníky sa vrátia chodcom, kde sa presunú automobily?

Parlament koncom novembra schválil právnu úpravu, ktorá zamedzuje samovoľnému parkovaniu na chodníku. Miesto na parkovanie tak bude musieť byť riadne označené dopravnou značkou. V opačnom prípade to budú mestskí policajti považovať za priestupok. V praxi to znamená, že zaparkovať na chodníku bude prípustné len pre bicykle a motocykle, aj to len v prípade, ak na ňom zachovajú voľnú šírku jeden a pol metra.

„Toto nezmyselné opatrenie, ktoré malo Slovensko v zákone ako jediná európska krajina, výrazne znižovalo bezpečnosť aj dôstojnosť pešieho pohybu. Chodníky sa vrátia chodcom a na miestach, kde parkovanie skutočne nikomu neprekáža, ho bude môcť samospráva stále povoliť,“ napísala na sociálnej sieti Cyklokoalícia.

Otázkou však ostáva, kam sa stovky automobilov z bratislavských chodníkov presunú? Množstvo Bratislavčanov sa tak začalo obracať na miestnych starostov s tým, čo v prípade, že obyvateľ nemá inú možnosť než parkovať čiastočne na chodníku.

Obmedzenia sa v Petržalke majú dotknúť najmä nerezidentov, podnety už teraz rieši polícia

Mestská časť s najväčším počtom obyvateľov, rozhodnutie poslancov NRSR víta. Pre Bratislavský kuriér to povedala hovorkyňa mestskej časti Petržalka, Martina Halašková. Informovala tiež, že novela sa dotkne najmä nerezidentov. „Po zavedení parkovacej politiky a regulácii jednotlivých parkovísk sa totiž predovšetkým vozidlá nerezidentov presunuli práve na chodníky, kde síce v mnohých prípadoch stáli v súlade s platným znením cestného zákona, no pre chodcov znamenali značné obmedzenie.“

Zároveň však tvrdí, že si mestská časť uvedomuje nedostatok parkovacích kapacít v niektorých lokalitách aj pre rezidentov. Na miestach, kde to bude možné sprístupnia parkovanie pri príslušnej

dopravnej značke. Dodržiavanie pravidiel kontroluje mestská časť už teraz a podnety komunikujú políciou. „Prípadné podnety hlásime mestskej polícii, ktorá či už formou technického prostriedku na zabránenie jazdy, alebo formou objektívnej zodpovednosti takéto podnety rieši,“ informovala mestská časť.

Karlova Ves považuje rozhodnutie poslancov za unáhlené

Iný názor na rýchle schválenie novely má Karlova Ves. Tá rozhodnutie nepovažuje správne. Očakáva, že bez prechodného obdobia spôsobí Bratislave ďalšie problémy a nárast dešpektu ľudí voči inštitúciám a pravidlám. „Ak je dnes v Bratislave situácia s parkovaním zlá, v dôsledku unáhleného rozhodnutia parlamentu bude ešte horšia. Ľudia nebudú mať kde zaparkovať, pretože na väčšine chodníkov to už nebude možné,“ uviedol Branislav Heldeš, hovorca Karlovej Vsi.

Podotkol tiež, že situácia so živelným parkovaním vznikla dlhodobým ignorovaním potrieb obyvateľov, či neschopnosťou bývalých manažmentov mesta nastaviť pravidlá parkovania skôr, než sa problém vymkne spod kontroly. Taktiež spochybňuje možnosti dopravného

inšpektorátu posudzovať stovky dopravných projektov súčasne.

Situáciu z pohľadu samosprávy komplikuje aj fakt, že rozhodnutie prišlo pred zimou. „Nevieme si to predstaviť. Čo sa týka samotnej realizácie, v zime sa práce na dopravnom značení v teréne zväčša ani nedajú vykonávať. Karloveské ulice sú úzke a mnohé chodníky nespĺňajú ani predpísané minimálne rozmery. Aktuálne vyhodnocujeme všetky ulice alebo vnútrobloky, kde by sme mohli povoliť parkovanie,“ informuje Heldeš.

Riešenie nie je zlé, ale nedá uplatniť do marca 2022

Podobne ako Karlova Ves či Petržalka, ani Ružinov nevíta opatrenie za zlé. No podľa starostu mestskej časti, Martina Chrena, nedá sa uviesť do praxe do 31. marca 2022. Riešenie by potrebovalo aspoň dvojročné prechodné obdobie. „A práve preto, že si veľmi dobre uvedomujeme, ako tento zákon ovplyvní každodenný život našich obyvateľov, máme na piatok (10. decembra – pozn. redakcie) naplánované stretnutie starostov a primátora, kde budeme hľadať riešenie,“ uviedol Chren.

Deň D pre cyklistov

Vďaka novele sa však budú meniť aj ďalšie veci. Potešia sa najmä cyklisti. Milovníci tohto športu sa tak môžu vďaka zmenám cítiť na ceste bezpečnejšie. Nariadenie vojde do platnosti v marci v roku 2022.

Zmeny v zákone o dopravnej premávke prešli v prospech cyklistov v nasledovnej podobe:

☞ Pri predchádzaní cyklistu, chodca alebo vodiča malého motocykla musí vodič auta dodržať minimálny odstup **jeden a pol metra** pri rýchlosti nad 50 km/h a jeden meter pri rýchlosti do 50 km/h.

☞ Osobám, ktoré sprevádzajú na bicykli alebo vezú v sedačke deti do 10 rokov, budú **môcť bicyklovať aj na chodníku**, pokiaľ tým neobmedzia ani neohrozia chodcov.

☞ Novinkou v zákone sú aj pravidlá premávky na **Bicyklovej ceste**. Cyklisti môžu takúto cestu využívať v celej šírke v svojom smere jazdy. Umožňuje povoliť na nej jazdu áut, ale len rýchlosťou 30 km/h, pričom **cyklisti majú prednosť**.

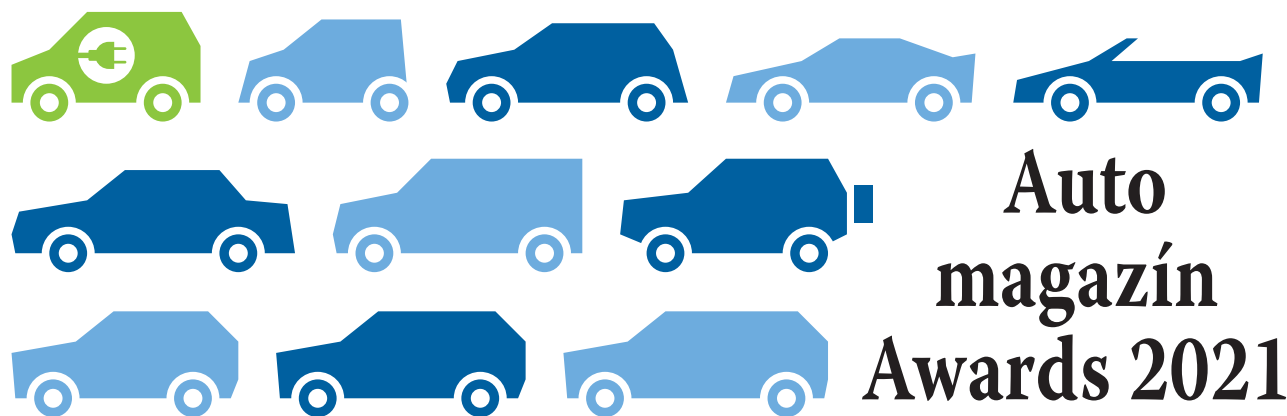
☞ Pri jazde skupiny od 6 cyklistov sa umožňuje jazda vedľa seba, čo umožňuje bezpečnejšie predchádzanie najmä športových a rekreačných cyklistov. Jazda vo dvojici sa povoľuje aj na poľnej ceste, lesnej ceste a v obytnej zóne. Návrh zákona si získal podporu naprieč politickým spektrom. **Novelu schválilo 133 zo 134 prítomných poslancov.**

Jana Pohanková
(foto TASR)

Veselé Vianoce

A ŠĚASTNÝ NOVÝ ROK 2022

Auto magazín Awards 2021

Vyberte si najlepšie auto a hrajte o zaujímavé ceny.

Časopis Auto magazín vyhlasuje 11. ročník čitateľskej ankety Auto magazín Awards o najlepšiu novinku

na našom trhu. V každej kategórii si vyberte jeden model, o ktorom si myslíte, že je „naj“ a okrem toho si vyberte jedno auto zo všetkých, o ktorom si myslíte, že je „naj“ bez rozdielu kategórií a ma-

lo by sa stať absolútnym víťazom ankety Auto magazín Awards 2021. Všetci, ktorí sa zapoja do súťaže, budú zaradení do žrebovania o zaujímavé vecné ceny. Zoznam výhercov zverejníme v časopise Auto magazín 03/2022 a na webe www.automagazin.sk

pisu Auto magazín 03/2022 a na webe www.automagazin.sk. Hlasovať môžete buď anketovým lístkom z časopisu Auto magazín 12/2021 alebo cez internet na stránke www.automagazin.sk

Predplaťte si Auto magazín

Objednajte si predplatné časopisu Auto magazín na rok 2022 a hrajte o hodnotné ceny.

Za všetky spomeniem značkové švajčiarske hodinky Certina, strešný box Northline, nosič na bicykle Atera, autokameru Profio, navigáciu Garmin, či poukaz na kurz bezpečnej jazdy v Centre bezpečnej jazdy pri Slovákia Ringu. Aby sme vás zaradili do žrebovania, tak musíte do 31. 12. 2021 poslať do redakcie objednávkový formulár priamo z časopisu Auto magazín 12/2021, vyplniť formulár na webe www.automagazin.sk alebo objednať predplatné e-mailom na adrese predplatne@abompkapa.sk, objednávky na ipredplatne.sk či telefonicky na čísle +421 2 49 89 35 67. www.automagazin.sk

Dlhší, širší, nižší

Peugeot 308 prichádza na náš trh a povie, že naše cesty sú pre neho ako stvorené.

Rázvor osí náprav narástol o 55 mm, karoséria narástla do dĺžky o 114 mm a do šírky o 48 mm, ale výška klesla o 16 mm. Nová 308-ka tak vyzerá výrazne atletickejšie než dosluhujúca. Na maske chladiča sa hrdó týči nové

logo automobilky. V interiéri nájdeme novú generáciu i-Cocpitu, ktorá je úchvatná. Na výber bude benzínový motor 1,2 PureTech (81 a 96 kW) a dieselový 1,5 BlueHDi (96 kW), neskôr príde aj plug-in hybridná verzia, dokonca v dvoch výkonových verziách – so 132 a 165 kW. Silnou stránkou je príjemný podvozok.

Dôkaz

Hydrogen Car MH2 je slovenské auto na vodíkový pohon.

Sami Slováci si o sebe často myslíme, že sme iba lacnou pracovnou silou a montážnou dielňou pre západné automobilky. Prototyp Hydrogen Car MH2 však dokazuje, že to nie je pravda a že máme obrovský potenciál aj vo vývoji. Za vznikom stojí Strojníka fakulta Košickej technickej univerzity, ktorá vyvinula unikátny spôsob

foto: Matador Group

uskladnenia vodíka. Ten sa v autách obvykle uskladňuje v plynnom stave vo vysokotlakových nádržiach alebo v hlboko podchladenom kvapalnom stave v tepelne izolovaných nádržiach. Na ko-

šickej univerzite však prišli s novým spôsobom uskladnenia v nízkotlakových

nádržiach, pričom samotný vodík je viazaný na metalhydridový materiál nádrže. Ten sa potom v palivových článkoch mení na elektrickú energiu poháňajúcu štyri elektromotory. Dizajn a ďalšie veci sú zasa dielom Matador Group. Jednou z výziev bolo vytvoriť čelné sklo, ktoré z jednej strany pokračuje do strechy a z druhej siaha až po špičku auta.

Novinky

Suzuki S-Cross

Prichádza nové Suzuki S-Cross. Tentoraz síce bez príslušku SX4, no s oveľa silnejšou dizajnovou identitou. Na pohon bude 1,4 benzínový preplňovaný motor podporovaný 48-voltovou mild hybridnou technikou. Samozrejmosťou je možnosť výberu manuálnej alebo automatickej prevodovky a tiež pohonu 2WD alebo 4WD. Cena začína na sume 19 290 €.

Škoda Slavia

Česká automobilka predstavila sedan „odvođený“ od Fabie. Slavia, ako sa volá, poskytuje batožinový priestor s objemom 521 dm³, na pohon slúžia dva benzínové motory – 1,0 TSI 85 kW alebo 1,5 TSI 110 kW so systémom ACT, teda vypínaním dvoch valcov. Páči sa vám? Nechajte si zájsť chuť, Slavia je totiž určená pre indický trh. Dúfajme, že iba zatiaľ.

Subaru Solterra

Elektrina sa nevyhne ani Subaru, na obzore je totiž čisto elektrické SUV s názvom Solterra. Samozrejmosťou je aj verzia s pohonom všetkých štyroch kolies, tentoraz však nie systémom Symmetrical AWD, ale dvoma samostatnými motormi – po jednom na každej náprave. Prednokolka bude mať výkon 150 kW a dojazd 530 km, štvorkolka 160 kW a dojazd 460 km.

VOZIDLÁ HNEĎ K ODBERU

V MOTOR PARTNER BRATISLAVA
PANÓNSKA CESTA 22 V PETRŽALKE

OBJEDNAJTE SA NA TESTOVACIU JAZDU: +421 915 793 816/02 6353 4444

CITROËN FOR ALL

MOBILITA PRE VŠETKYCH

CITROËN C3

4 ROČNÁ ZÁRUKA
ODKUPNÝ BONUS 500€
VÝNIMOČNÉ FINANCOVANIE S PRIVILEGIOM BONUS 500€

CITROËN C4

4 ROČNÁ ZÁRUKA
ODKUPNÝ BONUS 1000€
VÝNIMOČNÉ FINANCOVANIE S PRIVILEGIOM BONUS 500€

VIAC OAKCII CITROËN FOR ALL NÁJDETE NA WWW.MOTORPARTNER.SK

Rubriku pripravuje **AUTO MAGAZÍN**, najčítanejší motoristický časopis na Slovensku

automagazin.sk

youtube | Auto magazín

facebook | automagazin.sk

instagram | automagazin.sk

**auto
magazín**

Seniorom ponúkne Poliklinika Bezručova zľavy

(Dokončenie zo str. 1)

Na akú kapacitu je poliklinika nastavená?

Podľa našich odhadov by mohlo polikliniku od budúceho roka po plnom vybavení navštíviť približne 500 pacientov denne, čo predstavuje 120-tisíc vyba-vených pacientov ročne.

Koľko a aké ambulancie sa v tejto novej poliklinike nachádzajú?

Náš plán je otvoriť od marca budúceho roku v troch etapách postupne 26 ambulancií, ktoré budú združené do 8 medicínskych centier. Práve koncept

Dá sa povedať, či bude v niečom klinika iná, modernejšia, v porovnaní s ostatnými bratislavskými medicínskymi centrami?

Náš koncept centier sa výrazne opiera o funkciu tzv. medicínskych koordinátorov, kedy dvaja či traja lekári budú mať vlastného koordinátora na recepcii centra, ktorý bude manažovať objednávanie pacientov a zabezpečovať celú komunikáciu s nimi. Na jednej strane títo koordinátori zastrešia veľkú časť administratívy, čím odbremení sestry a lekárov, ktorí sa tak dokážu venovať viac pacientom. Na strane druhej, pacienti tak získajú oveľa lepší servis a komfort. Termíny na vyšetrenie dostanú v priebehu pár týždňov od objednania a po príchode do ambulancie už potom budú čakať maximálne 15 minút. Toto je štandard, ktorý budeme vedieť garantovať.

V prípade záujmu Bratislavčanov - je personálny stav polikliniky naplnený alebo sa môžu

obyvatelia uchádzať o prípadné voľné pracovné pozície?

V Poliklinike Bezručova bude v rámci 8 spomínaných medicínskych centier pracovať 26 lekárov, približne 40 zdravotných sestier a 12 pozícií medicínskych koordinátorov. V súčasnosti je obsadených 80 % pracovných pozícií. Aktuálnu ponuku voľných pracovných miest máme zverejnenú na portáli profesia.sk.

Predsa len, nemocnica na Bezručovej bola pre Bratislavčanom pojmom. No roky budova chátrala, až prišlo k rekonštrukcii a obnoveniu prevádzky zdravotníckeho centra. Skúsme v krátkosti zhrnúť históriu budovy...

Po tom, ako štátna nemocnica s poliklinikou na Bezručovej prestala plniť v roku 2005 svoju funkciu, budova národnej kultúrnej pamiatky viac ako desaťro-čie chátrala. Rekonštrukcia

a prestavba celého komplexu prebehla v rokoch 2016-2019 a vznikol tu administratívno-rezidenčný komplex, ktorého najvýznamnejším nájomcom sa stáva práve naša polik-

linika. Tá bude v rámci budovy na Bezručovej 5 situovaná na 3 podlažiach a zaberať celkovo 3000 m² úžitkovej plochy. Pri stavebných úpravách a vybavovaní našich priestorov

sme sa snažili v maximálnej miere skĺbiť historický kontext a dispozície tejto jedinečnej budovy s aktuálnymi požiadavkami na zdravotnícke centrum 21. storočia.

A tie podľa vás, ako lekára, ktorý denne komunikuje s pacientmi, spočívajú v čom?

Ako som už spomínal, jednou z inovatívnych charakteristík našej polikliniky budú medicínske centrá. Pri tomto koncepte, kde v rámci jedného centra pôsobia viacero lekárov rovnakej špecializácie, je možné poskytovať starostlivosť na vyššej úrovni. Lekári sa dokážu o niečo viac špecializovať aj na zriedkavejšie diagnózy, môžu

v rámci svojho odboru viac spolupracovať, navzájom sa zastúpiť. Výhodou je aj možné zdieľanie nákladov medzi lekármi, vďaka čomu budeme vedieť investovať do oveľa modernejších prístrojov a technológií, zabezpečovať širšie spektrum zdravotníckych výkonov, a to aj služby, ktoré v obvyklých ambulantných zariadeniach nie je možné poskytovať, ako napr. infúzne centrá.

Poliklinika je súkromným centrom, a teda, budú si za všetky služby pacienti platiť?

Poliklinika Bezručova je neštátné zdravotnícke zariadenie, ktorého zriaďovateľom je spoločnosť Cliniq Group. Tá dnes úspešne

manažuje Gastroenterologické centrum Ružinov, ktorého koncept a skúsenosti prenášame práve do nových priestorov na Bezručovu. Veríme, že systém medicínskych centier, ktoré spadajú pod jedného poskytovateľa, prinesie práve synergiu a umožní nám poskytovať skutočne integrovanú zdravotnú starostlivosť.

Základná starostlivosť bude v našich ambulanciách vždy bezplatná, teda bude hrazená pacientom z ich zdravotného poistenia. Tým pacientom, ktorí o to majú záujem, budeme poskytovať aj nadštandardné služby a programy ročnej starostlivosti. Uvedomujeme si, že pôsobíme v mestskej časti Bratislavy, kde žije aj viac seniorov a chceme pre nich byť čo najväčším prínosom, preto budeme seniorom na nadštandardné výkony ponúkať aj výrazné zľavy.

Na záver skúsme upresniť, kedy bude prevádzka spustená.

Momentálne sú ukončené stavebné práce, zariaďujeme jednotlivé ordinácie a sme uprostred schvaľovacích procesov. Veríme, že všetko pôjde hladko a už 1. marca 2022 otvoríme pre pacientov prvé dve poschodia polikliniky a v rámci nich prvé medicínske centrá. Všetky informácie budeme postupne komunikovať prostredníctvom našej internetovej stránky www.poliklinika-bezrucova.sk

Veronika Trojanová
(foto Poliklinika Bezručova)

Bratislavský kraj je bohatý iba na papieri, preto potrebuje viac európskych peňazí

(Dokončenie zo str. 1)

Najfrekvencovanejšie úseky ciest II. a III. triedy dosahujú intenzitu častí diaľnice D1 v Žilinskom, Prešovskom a Košickom kraji - až 23 500 áut za deň. Emisie z automobilovej dopravy dnes predstavujú takmer 40 % z celkového objemu emisií tvorených automobilovou dopravou Slovenska. Táto záťaž ešte viac zvyrazňuje potrebu rozvoja verejnej osobnej dopravy - obzvlášť koľajovej, ako aj vybudovania mestských obchvatov. Bratislavský kraj čelí ob-

rovským výzvam aj v oblasti ochrany životného prostredia. Spomedzi slovenských krajov je energeticky najnáročnejší a spotrebuje až štvrtinu celkovej energetickej spotreby SR. Produkuje druhé najväčšie množstvo komunálneho odpadu. Takmer 25 % všetkých obcí Bratislavského kraja nemá vybudovanú verejnú kanalizáciu, pričom na území kraja sa nachádza najväčšia zásobáreň pitnej vody v strednej Európe - Žitný ostrov.

„Európska komisia už tretie programové obdobie vníma Bratislavský kraj ako

tzv. viac rozvinutý región. Kritériá Európskej komisie však nezohľadňujú reálnu kvalitu života, nezarátavajú stovky tisíc ľudí, ktorí do hlavného mesta a regiónu dochádzajú alebo tu žijú bez trvalého pobytu. Pri klasifikácii regiónu sa počíta s priemernou paritou kúpnej sily pre celé Slovensko. Zjednodušene, predpokladá sa, že za rovnaké peniaze dokážeme nakúpiť rovnako veľa v Bratislave ako inde na Slovensku. V skutočnosti vieme, že náklady na život, najmä bývanie, sú v hlavnom meste a okolí násobne vyš-

šie. Je teda jasné, že v tomto vzorci je chyba," vysvetlil primátor Bratislavy Matúš Vallo. „Bratislava má získať férový podiel z eurofondov, ktorý odzrkadľuje skutočné pomery, problémy, kvalitu života a rozpočet nášho mesta. Nové eurofondy chceme využiť na projekty, ktoré budú prispievať k plneniu klimatických záväzkov Slovenska. Ide investície do udržateľnej verejnej dopravy, najmä modernizácii električkových tratí," dodal Vallo.

Zástupcovia samospráv v Bratislavskom samospráv-

nom kraji deklarujú jednotný postoj a apelujú na presunu 10 % z vyčlenenej alokácie z Európskeho fondu regionálneho rozvoja pre SR na projekty realizované v Bratislavskom kraji vo vzťahu k riešeniu alarmujúcich problémov a potrieb na území Bratislavského kraja s celospoločenským dopadom pre celé Slovensko. Zároveň žiadajú aplikovanie 10 % transferu z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a 10% transferu z Európskeho sociálneho fondu+ do Kohézneho fondu.

Veľkú väčšinu, až 85 per-

cent zdrojov, musia totiž oprávnení žiadatelia použiť z PO 1 a PO 2 - v oblasti inovácií, smart riešení, vedy a výskumu a opatrení v udržateľnej mobilitě a životnom prostredí. Avšak alarmujúce problémy sú aj v PO 3 a PO 4 - v oblasti školstva, sociálnej a zdravotnej starostlivosti. Na riešenie týchto problémov nám tak zostáva iba 15 percent. Je teda zrejmé, že 15 percent z miliardy je viac ako 15 percent zo štvrt miliardy.

(bak, BSK)

Počas pandémie zanikli už desiatky gastro prevádzok v Starom Meste

(Dokončenie zo str. 1)

„Zníženie dane za zabratie verejného priestranstva – terasy, schválili poslanci miestneho zastupiteľstva Starého Mesta nasledovne: Všeobecne záväzným nariadením č. 2/2020 od 27.05.2020 do 31.12.2020 bola poskytnutá úľava vo výške 60 % pre nefajčiarske prevádzky a vo výške 50 % pre fajčiarske prevádzky. Všeobecne záväzným nariadením č. 10/2020 od 01.01.2021 do 30.06.2021 bola poskytnutá úľava vo výške 60 % pre nefajčiarske prevádzky a vo výške 50 % pre fajčiarske prevádzky. Všeobecne

záväzným nariadením č. 3/2021 od 01.07.2021 do 31.12.2021 bola poskytnutá úľava vo výške 60 % pre nefajčiarske prevádzky

a vo výške 50 % fajčiarske prevádzky,“ upresnil pre kuriéra hovorca Starého Mesta, ktorý tiež doplnil, že zľavy na tejto dani boli kontinuálne, čiže platili aj mimo núdzového stavu počas letných mesiacov, a aktuálne trvajú do konca tohto roka. Výška úľavy na dani sa odvíja od toho, či je vnútorná a vonkajšia terasa fajčiarska alebo iba pre nefajčiarov. Ďalej bolo pre podnikateľom v gastro sektore umožnené ďalšie rozloženie splátok tejto dane.

Podanie pomocnej ruky v praxi

Vyrubená daň za užívanie verejného priestranstva

v zmysle VZN môže byť rozložená maximálne do štyroch splátok. V prípade, že daňovník chce požiadať o rozloženie splátok nad rámec splátkového kalendára, musí písomne požiadať o rozloženie splátok, uhradiť správny poplatok vo výške 9,50 EUR a podpísať uznanie záväzku.

A ako funguje podanie pomocnej ruky v praxi? Nájomca požiada o predloženie žiadosti o dotáciu na nájomné – po schválení Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky, mestská časť pripíše zaslanú dotáciu na konto nájomcu a súčasne vystaví dobropis v tej istej

sume. To znamená, že 50% za schválené obdobie dotuje MH SR a 50 % dáva úľavu MČ. MČ Staré Mesto pritom všetkým schváleným žiadateľom /MH SR/ v plnej výške poskytla úľavu na základnom nájomnom. Týchto žiadateľov bolo šesť.

Štyridsať skrachovaných prevádzok?

Zvyšné desiatky prevádzkovateľov gastro zariadení v Starom Meste už svoju žiadosť o pomoc podať nestihlo. „Za rok 2020 bolo ohlásených mestskej časti 105 gastro prevádzok. Za rok 2021 bolo ohlásených 72 gastro prevádzok.

Zrušených gastro prevádzok za rok 2020 a 2021 bolo 35,“ doplnil na záver číselné údaje hovorca Starého Mesta, pričom tieto informácie majú iba informatívny charakter, pretože nie všetky prevádzky majú splnenú oznamovaciu povinnosť a rovnako nie všetky zrušené oznámili zrušenie prevádzky úradu. Inými slovami – zatiaľ dva roky trvajúcu pandémiu v Starom Meste „neprežilo“ ďaleko viac, ako tri desiatky prevádzok z oblasti gastru.

Veronika Trojanová

Verejné osvetlenie prejde pod správu mesta

Mestskí poslanci na nedávnom rokovaní odobrali založenie nového mestského podniku, pod ktorého správu prejde verejné osvetlenie v celej Bratislave. To do roku 2023 spravuje spoločnosť Siemens. Oslovili sme preto magistrát, aby nám k danej téme poskytol informácie aj o tom, prečo majú Bratislavčania túto zmenu vnímať pozitívne.

Prečo je prechod od súkromníka, pod správu mestom, v súvislosti s prevádzkou verejného osvetlenia, výhodnejším krokom?

V prvom rade je potrebné uviesť, že aj v prípade záujmu o prevádzku verejného osvetlenia súkromným prevádzkovateľom by bola potrebná realizácia nového verejného obstarávania. Nevyhnutným predpokladom pre férovú súťaž by bolo dočasné prevzatie od súčasného prevádzkovateľa, aby pre všetkých záujemcov boli zabezpečené rovnaké podmienky v súťaži, v zmysle zákona o verejnom obstarávaní. Dlhodobý prechod prevádzky verejného osvetlenia pod mestskú spoločnosť sa javí ako výhodný krok najmä s ohľadom na benefity, ktoré mesto vie z tejto infraštruktúry vyťažiť. Ide predovšetkým o upgrade z klasického verejného osvetlenia na dá-

tovej a napájaciu sieť, na ktorej je možné poskytovať ďalšie služby - či už sieť nabíjajúcich staníc pre elektromobily, mestský kamerový systém, prípadne ďalšie služby.

Koľko mesto v súčasnosti platí ročne Siemensu za prevádzku a údržbu osvetlenia?

V znení dodatku č. 4 k zmluve č. MAGTS1700259 je súčasný počet svetelných bodov stanovený na 48 530 ks pri jednotkovej cene 2,95 EUR bez DPH / mesiac / svetelný bod. Pri tomto nastavení ročné náklady na bežnú údržbu osvetlenia a zabezpečenie riadiaceho systému predstavujú 1 717 962 EUR bez DPH ročne.

Ak by ste teda mali zhrnúť najväčšie problémy, pre ktoré je nevýhodné, aby osvetlenie naďalej prevádzkoval súkromník, tak ktoré by to boli?

Prevádzku verejného osvetlenia prostredníctvom súkromnej spoločnosti nepovažujeme za primárny problém. Za problém považujeme v prvom rade významný investičný dlh v oblasti modernizácie a rekonštrukcie osvetlenia, ktorý je potrebné systematicky sanovať, s cieľom zabezpečenia udržateľnej prevádzky zariadenia. Sekundárnym problémom

je aktuálne zmluvné nastavenie, kedy súkromná spoločnosť nezabezpečuje komplexné služby týkajúce sa verejného osvetlenia.

Aká je predpokladaná investícia pri prechode pod mesto - teda založenie novej mestskej firmy?

Založenie mestského podniku bolo schválené mestským zastupiteľstvom peňažným vkladom hlavného mesta v celkovej výške 27 500 EUR. Počty zamestnancov budú v priebehu existencie firmy optimalizované s ohľadom na zverený rozsah činností a poskytovaných služieb.

Kedy sa odhaduje, že bude projekt realizovaný, teda že osvetlenie bude výhradne pod správou hl. mesta?

Úplné prevzatie prevádzky verejného osvetlenia mestským podnikom je plánované do konca roka 2023.

Existujú aj prepočty či odhady, koľko týmto prechodom Bratislava ušetrí prostriedkov?

Plošným nasadením LED technológie a pokročilejšieho riadiaceho systému verejného osvetlenia predpokladáme úspory na úrovni až 60 % spotreby elektrickej energie.

Veronika Trojanová

Právnik radí

JUDr. Branislav Záhradník

Vlastným dvojizbovým bytom, žijem sama. Mám dve vydaté dcéry. Staršej dcére som darovala 3-izbový byt, mladšia si kúpila s manželom malý domček. Chcem môj byt zanechať mladšej dcére, nakoľko ona odo mňa nič nedostala. Dcéry o tomto mojom zámere vedia a súhlasia s ním. Poradte mi prosím, aké mám možnosti riešenia. Máme spolu pekný vzťah a nechcem, aby táto vec raz moje dcéry rozdelila, mám s tým zlé skúsenosti z mojej rodiny.

Problematika dedenia je častou témou našej poradne. Slovenská legislatíva upravuje viaceré právne postupy pri dedení, pričom každý prípad je potrebné posudzovať individuálne so snahou odporučiť čo najvhodnejšie riešenie v konkrétnej ľudskej situácii. V uvedenom prípade prichádzajú do úvahy viaceré možnosti. Prvou možnosťou je darovanie Vášho bytu

mladšej dcére podobne ako ste darovali 3 izbový byt staršej dcére. V darovanom byte môžete mať zriadené vecné bremeno práva doživotného užívania. V takomto prípade po Vašej smrti by došlo k vyporiadaniu dedičstva (pri neexistencii závetu) zo zákona. Obe dcéry sú v tzv. prvej dedičskej skupine a delili by rovnakým dielom. Pri dedení zo zákona sa dedičovi do jeho podielu započíta to, čo za života poručiteľa od neho bezplatne dostal, pokiaľ nejde o obvyklé darovanie. Vaše dcéry by sa následne mohli vyporiadať medzi sebou dohodou tak, aby každej zostal byt, ktorý dostali od Vás darom. Rovnako by sa dohodli aj o ostatnom majetku. Takáto dohoda nesmie byť v rozpore so zákonom a nemala by odporovať dobrým mravom, aby ju súd mohol schváliť, čo predpokladám by bolo vo Vašom prípade naplnené. Druhou možnosťou je ponechať si za života byt, v ktorom žijete a vyriešiť prechod vlastníctva po Vašej smrti na mladšiu dcéru. V prípade, že by ste sa rozhodli spísať závet odporúčam urobiť tak vo forme notárskej zápisnice, aby boli dodržané všetky zákonom predpísané požiadavky nevyhnutné pre platnosť závetu. V zámere by ste odkázali byt vašej mladšej dcére a prikázali by ste, aby sa vykonalo započítanie s darom vo forme bytu, ktorý ste darovali za života staršej dcére. Keďže Vaša staršia dcéra patrí

k tzv. neopomenuteľným dedičom a prináleží jej zo zákona ako plnoletému potomkovi aspoň toľko, koľko robí jedna polovica jej dedičského podielu zo zákona je potrebné prihlásiť na túto skutočnosť.

Tretou možnosťou je všetko ponechať tak ako je. Po Vašej smrti by nastalo dedenie zo zákona podľa princípov, ktoré som uvádzal vyššie. Staršej dcére by sa započítal do hodnoty jej podielu byt, ktorý získala darom a následne by sa prepočítali hodnoty dedičstva. Ak by neexistovalo iné dedičstvo a hodnota oboch bytov by bola približne rovnaká, Vaša mladšia dcéra by sa stala vlastníčkou Vášho terajšieho bytu a prípadne by došlo ešte k nejakému finančnému dorovnaniu v závislosti od hodnoty oboch bytov. Dcéry by taktiež mohli uzavrieť dohodu tak, ako ste sa na „delení“ majetku dohodli v súčasnosti. Uvedené predtob možnosť je pravdepodobne najviac „riziková“ z hľadiska obáv, ktoré uvádzate. V budúcnosti môžu vzniknúť rôzne interpretácie takejto dohody, prípadne nastane nejaký konflikt medzi dcérami a dohoda prestane platiť. Želám Vám, aby ste našli pre Vás čo možno najlepšie riešenie v záujme pokojných vzťahov a princípu spravodlivosti nielen z hľadiska práva, ale aj rodinných hodnôt.

Svoje podnety môžete posilať na adresu redakcia@bakurier.sk.

Matej Drlička: "V budúcom roku chceme ukázať, že sme skutočne prvou divadelnou scénou na Slovensku."

Po intenzívnej spolupráci s vedením divadla a rokovaníach s ministerstvom financií sme zabezpečili nevyhnutnú sumu na to, aby Slovenské národné divadlo bolo po finančnej stránke stabilizované, nešlo do dlhových a mohlo v ozdravnom procese pokračovať. Na tento rok sme zabezpečili plné financovanie SND a môžeme konštatovať, že kroky minulého vedenia sa nám podarilo napraviť a do divadla miera takmer 2 milióny eur, uviedla nedávno na sociálnej sieti ministerka kultúry Natália Milanová.

V tejto súvislosti, ale tiež s otázkou, na čo sa môžu Bratislavčania tešiť v tejto, resp. budúcej divadelnej sezóne, sme sa obrátili na **generálneho riaditeľa SND Mateja Drličku**.

Podme najskôr k aktuálnej situácii. Čo to pre Vás vlastne znamená, že Vám Ministerstvo kultúry SR hodilo záchranné koleso v podobe 2 miliónov eur?

Úplne pragmaticky to znamená to, že naši zamestnanci dostanú výplatu za november aj december a budú mať pokojné Vianoce. Ak sa na to pozrieme v súvislostiach, tak je potrebné dodať, že táto čiastka je len dofinancovanie tohto roka. Je to pre nás výborná správa, lebo sme sa blížili do bodu, že nebude na mzdy. Treba však zároveň povedať, že radosť sa nám skončí v januári, kedy sa uhradia decembrové mzdy a my budeme stáť pred rovnakou dilemou.

V prvom rade čakáme na schválenie štátneho rozpočtu, ktorý by nám mal zabezpečiť celú sezónu. Pokiaľ nebude rozpočet schválený, môžeme počítať iba so 17 miliónmi, tak ako znie kontrakt s rezortom kultúry, ktorý podpísal môj predchodca. Čiže rovnaká situácia ako tento rok, že na jeseň budúceho roka začneme mať existenčné obavy. Takže zatiaľ sme opäť v patovej situácii, kedy môžeme iba s ťažkosťami plánovať fungovanie, a to nehovorím o plánovaní programu svetovej úrovne. Bežnou praxou vo sve-

Generálny riaditeľ SND Matej Drlička,
foto Petra Lajdová.

te je totiž pri podobných inštitúciách plánovanie v predstihu 2-3 rokov, my však môžeme plánovať tak 2-3 mesiace vopred. Zatiaľ teda iba lepíme a hasíme, ale vzťahy s rezortom kultúry máme veľmi korektné a vidíme svetlo na konci tunela.

Koľko vlastne potrebujete „vlajková loď“ slovenskej kultúry, aby nielen prežila, ale dokázala držať trend so svetom?

Len pre ilustráciu, na fungovanie a rozvoj našej inštitúcie potrebujeme minimálne 27 miliónov, pričom zatiaľ máme od ministerstva predpokladaných na budúci rok 22 miliónov a zvyšných 5 miliónov si musíme zarobiť na vstupenkách, prenájmach, gastro prevádzkach pre divákov, atď. K týmto číslam sme dospeli cez niekoľko hlbokých analýz a je výsledkom aj nášho ozdravného plánu, ktorý sme na jar predložili pani ministerke. Najmä čo sa týka rozvoja a kapitálových výdavkov, napríklad do rekonštrukcie budov či technológií, zdedili sme miliónové investičné dlhy, ktoré len tak ľahko nedobehneme.

Kľúčom k „reštartu“ je Váš ozdravný plán...

Áno, ten sme predstavili na jar a konzistentne sa ho držíme. Môžem povedať,

že ideme dobrým smerom a darí sa nám postupne eliminovať dopady niektorých nie úplne správnych rozhodnutí bývalých vedení SND. Pochopiteľne, znamenalo to aj zoštieňovanie a jedným z kľúčových pilierov ozdravného plánu bola nová personálna politika, ktorá v priebehu mája prieniesla pomerne veľké prepúšťanie, a to sa ešte neskončilo úplne. Veľa z toho sa však týkalo zatvorenia historickej budovy SND a taktiež reorganizácie celej inštitúcie, najmä čo sa týka administratívnych a podporných služieb. Dá sa povedať, že sme sa zoštiehlili zhruba o sto ľudí.

Čo bude s historickou budovou SND?

Kvalifikovaný odhad rekonštrukcie je 50 – 60 miliónov. Od môjho nástupu sa tejto téme intenzívne venujeme a realizujeme postupne všetky administratívne úkony, ktoré povedú k rekonštrukcii. Aktuálne pripravujeme súťaž na prvú štúdiu uskutočniteľnosti a tá nám zhruba o pol roka ukáže reálnejšie čísla, kde sa hýbeme. Rekonštrukcia historickej budovy by mala byť financovaná z prostriedkov EU v rámci budúceho programového obdobia.

Nový vietor a smerovanie Vašej inštitúcie si však návštevníci

všimnú najskôr v umeleckej oblasti, šírke a pestrosti programu...

Táto sezóna je z hľadiska dramaturgie premiér do značnej miery dielom bývalého vedenia. Mnohé premiéry sa vzhľadom na pandémiu opakovane presúvali a našim cieľom je mať na konci tejto sezóny „čistý stôl“ a vysporiadané všetky záväzky z minulosti. Dramaturgia nových riaditeľiek a riaditeľov všetkých 3 umeleckých súborov sa prejaví až v sezóne 2022/2023. Zásadnejšiu zmenu plánujeme vo fungovaní opery. Tá má dlhodobé problémy s návštevnosťou. Je to najväčší a najdrahší úsek celého SND. Našou úlohou je preto nájsť zdravý pomer kvality a efektivity, čo chceme napríklad dosiahnuť prechodom z repertoárového hrania na blokové hranie, spoluprácou s významnými medzinárodnými inscenačnými tímami a vstupom do koprodukcí so svetovými divadlami.

Činohra je ťahúňom SND a jej predstavenia sú vypredané na 95 %. Oproti opere má činohra veľkú výhodu napríklad v tom, že naše herečky a naši herci sú širokejšie verejnosti dobre známi a diváci ich chcú zažiť v divadle. Dramaturgia tohto súboru bola v uply-

Balet má tiež veľmi dobré čísla návštevnosti a stabilnú divácku základňu. Nina Poláková, nová umelecká riaditeľka a bývalá primabalerína Viedenského štátneho baletu pracuje na skvalitňovaní umeleckého súboru. Prijímame nových tanečníkov, baletných majstrov a nastavujeme spoluprácu so svetovými baletnými súbormi. Nina Poláková je vo svete baletu silná značka a pre Balet SND je jej pôsobenie veľkým prínosom.

Čo chystá SND na budúci rok, na čo sa môžeme tešiť?

Divadlo žije a funguje

pandémie, sa nám podarilo v tomto roku odohrať vysoký počet predstavení, veľa premiér. Paradoxne opera mala napriek pandemickým opatreniam za september až november rovnaké tržby ako v rovnakom období v roku 2019. Polovičný prepád tržieb bol v činohre a aj balet. Čo sa týka nevyčerpaných abonentiek (z dôvodu pandemických opatrení), tie sme až na pár výnimiek už doriešili a pohľadávky za vrátenie vstupenky boli vykompenzované. Novú sériu abonentiek plánujeme vydať, až keď si budeme istí, že Covid je za nami.

Pre nás je kľúčové, aby sa

La traviata, v popredí Adriana Kučerová,
foto Marek Olbrzymek.

Popoluška, foto Juraj Žilincár.

nulých obdobiach správne nastavená a vytvorila vernú divácku základňu. Naším cieľom je pokračovať v budovaní diváckeho záujmu, vyhľadávať nové herecké, režisérské, scenáristické, alebo scénografické talenty, a samozrejme v tvorbe čo najkvalitnejších inscenácií.

v sezónach, od septembra do júna. Takže v jednom kalendárnom roku sa vždy stretávajú dve sezóny. V roku 2022 nám bude končiť 102. sezóna a začínať sa 103. sezóna. Tá prebiehajúca bude ešte stále trochu problematická aj vzhľadom na nedoriešené dofinancovanie. Aj keď počas

pandémie skončila. Pripravovaná 103. sezóna počíta so 4 opernými, 3 baletnými a 10 činohernými premiérami. Pracujeme na fantastických tituloch, ale nerád by som predbiehal. Oficiálne by sme radi predstavili 103. sezónu niekedy v apríli budúceho roka.

(pk)

Eňa Vacvalová: „Zvieracím členom rodiny kupujem vianočné darčeky ako prvým!“

Na Vianoce každý sníva o niečom inom. Niektorí chcú nové hodinky, iní telefón, dakomu stačí parfum. A taká moderátorka Elena Vacvalová si tento rok dopriala darček v predstihu. Totiž, splnil sa jej celoživotný sen o prvom zvieracom cintoríne v Bratislave, ktorému je dokonca ambasádorkou.

O vás je známe, že síce nie ste rodenou Bratislavčankou, no v hlavnom meste žijete väčšinu života. Kedy ste sa do Bratislavy prisťahovali a aký bol prvotný dôvod?

Áno, prišla som do Bratislavy študovať a ako mnohí, aj ja som po skončení štúdia žurnalistiky v Bratislave ostala. Najmä preto, že som si v podstate ešte pred promóciami našla aj prácu, ktorá sa mi veľmi pozdávala. Začínala som v redakcii časopisu Kamarát, a pracovala som tam ako redaktorka 4 roky. Až do telefonátu od svojho bývalého spolužiaka Olivera Andrásyho, či by som to nechcela skúsiť v redakcii zábavy v Slovenskom rozhlasu...

Aktuálne sa vám, nielen pre Bratislavčanov, podarilo zrealizovať úžasnú vec. Otvoriť v hlavnom meste historicky prvý cintorín pre zvieratká.

Bola to naozaj veľmi dlhá cesta, a rozhodne nie iba moja. Ja som to po ôsmych rokoch neprestajného a bohužiaľ bezvýsledného úsilia v podstate vzdala. A vtedy mi zazvonil telefón, na druhej strane sa ozval neznámy muž, ktorý mi povedal, že by sa so mnou rád stretol vo veci cintorína pre zvieratká. Predstavil sa ako Stanislav Vlkovič. Ja som sa s ním, samozrejme a rada stretla a v tej chvíli začala už naša spoločná 10 ročná cesta k bráne cintorína, ktorú sme KONEČNE otvorili 25.11.2021! Všetko, čo by ktokoľvek o chode a funkcii tohto cintorína chcel vedieť, si nájde na stránke www.cintorinborievka.sk!

Niektorí si možno povie, že na čo je komu taký-

to cintorín. A tak skúste priblížiť celkový, hlbší význam, pre ktorý ste za týmto snom roky išli, napriek všetkým prekážkam.

Presne toto mi hovorili počas tých „mojich“ 8-mych rokov skoro na všetkých miestach, kde som sa snažila potrebu takéhoto miesta zdôvodniť. Od primátorov mesta smerom „dolu“. Bolo to až neuveriteľné, a smutné! Jeden z takýchto funkcionárov nazval moju snahu dokonca „panským huncútstvom“. Neobstáli skoro žiadne argumenty, ani ten, že v Paríži existuje takýto cintorín už od roku 1898, a je ako krásne miesto hodné návštevy zaznačený aj na turistickú mapu mesta. Neskôr som sa niekde dočítala, že v New Yorku istý veterinár založil takýchto cintorín už dva roky pred Parížom. Tento fakt, a CD, z toho parížskeho cintorína, ktoré mi poslala jedna milá pani zo Žiliny, boli jedny z najdôležitejších momentov, ktoré ma „nakopli“ pokúsiť sa o to aj v Bratislave.

A vôbec. Kedy ste si

prvý raz pomysleli, že by sme v Bratislave potrebovali cintorín pre zvieratká a ako dlho ste na tomto projekte pracovali?

Hlbší zmysel myslím si, netreba zvlášť vysvetľovať nikomu, kto zdieľal alebo zdieľa svoj život spolu s nejakým zvieratom. Akýmkoľvek, či už je to psík, mačička, kanárik, morské prasátko... sú to často naši jediní spoločníci. Spoločníci, ktorí nás nikdy nesklamú, nezradia, ktorí sú dennodenne plní lásky, radosti, že nás majú! A keď nadíde ich čas, odrazu zistíte, že ich nemôžete dôstojne pochovať. V záhrade, v lese by to bolo protizákonné, pod hrozbou nemalej pokuty, pretože by ste tak mohli kontaminovať spodné vody. Pokiaľ neexistovalo krematórium pre zvieratká, bola jediná možnosť kafiléria. Zle sa mi to aj vyslovuje...

V rámci projektu ste aj osobne zaangažovaná, keďže ide o súkromný pozemok a zrejme aj investíciu? Respektíve, aká je vaša pozícia

v rámci psieho cintorínu?

Ambasádorka! Je to taký „všeobjímajúci“ pojem, ale lepší sme spolu s pánom Vlkovičom nevymysleli (smiech). Pozemok, na ktorom cintorín dnes funguje, nikdy nebol, a nie je môj. Na tieto účely ho poskytna, venovala, darovala firma Icona. Jedným z jej konateľov je aj pán Ing. Vlkovič. Je tým, kto tých ostatných vo firme presvedčil, že venovať ten pozemok na takéto naozaj ušľachtilé účely, je skvelá a zmysluplná záležitosť! Dodnes nechápem, ako sa mu to podarilo...?(smiech)

Čo pre vás osobne znamená, že tento cintorín konečne máme?

To je ťažko vysvetliť, nedá sa to iba tým tradičným slovom, že „veľa“. Skrátka, mám krásny, hlboký pocit, ktorý som do chvíle otvorenia Borievky vlastne nepoznala. Pociť, že som čomusi dobrému, užitočnému, prospešnému nielen pre seba, pomohla. Že som robila všetko, čo bolo v mojich silách, že som to nevzdala. A že vždy, keď prejdem cez bránu tohto miesta, ma bude tento pocit nesmierne hriať.

Prejdem na trošku veselšiu tému, a verím, že pre vás je ňou práca. Tak nám skúste povedať, na čom všetkom momentálne pracujete a keďže ste sa rozhodli, po skone pána Lasicu ukončiť reláciu Zlaté časy, tak namiesto nej uvažujete aj nad niečím novým?

Nie, nad ničím novým neuvažujem. Ja som sa už dlhšiu dobu zamýšľala nad tým, že sa pomaly z tohto nášho mediálneho sveta stiahnem. Myslím si, že dobre vyše 30 rokov mi stačilo... bohato. Zlaté časy, po boku s pánom Lasicom, bola, podľa mňa, pekná a dôstojná bodka. Teší ma, že sa ku mne dostáva mnoho naozaj krásnych reakcií od divákov, aj poďakovania, aj otázky, prečo nepokračujem. Viete, stále si myslím, že hoci sa hovorí, že každý je nahraditeľný, tak podľa mňa nie je! Myslím teraz, samozrejme, na pána Lasicu. Relácia SE-

DEM stále pokračuje. To je jediný projekt, v ktorom teraz fungujem. A s radosťou, pretože tam mám po boku skvelých partnerov, ale aj dlhoročných priateľov, s ktorými ma stále teší byť a pracovať!

Blížia sa Vianoce, koniec roka. Ako plánujete tráviť sviatky a prípadne prezradte nejaké zvyklosti vašej rodiny pri štedrovečernom stole.

O Vianociach u nás doma som už toho za tie roky veľa porozprávala, a nič sa na nich nezmenilo. Stále ich rovnako milujem, stále dodržiavam rovnaké rodinné tradície, stále mi pri stole chýbajú moji drahí rodičia. Ale dve malé zmeny predsa! Už pár rokov si tlačíme vlastnú kapustu, venujeme tomu jeden celý

deň. S rodinou, dobrým vínom a jedlom. Je to taký náš kapustový „októberfest“! (smiech). A od istého času zdobia zopár medovníkov svojimi labkami aj naše 3 mačičky...

Spomínali sme domácich miláčikov, a tak mi nedá neopýtať sa, či na Vianoce kupujete darčeky aj týmto členom svojej rodiny?

Samozrejme! Ako prvým! (smiech)

Ak by ste sa mali s našimi čitateľmi podeliť o nejaké vlastné sviačkové recepty, ktoré by to boli?

Fuuu... priznám sa, ja veľmi rada varím, dovoľm si povedať, že som špecialistka na predjedlá a polievky, ale piecť veľmi neviem. Čo sa týka Vianoc, ja robím iba

Šuhajdy

Potrebuje:

- 500 g čokolády min. 52%

Orechová plnka

- 2 hrste vlašských orechov (ktoré pomelieme)
- mlieko podľa potreby (cca 0,5 dl)
- med alebo trstinový cukor (podľa chuti)
- pomarančová kôra
- rum
- hrozienka
- pohár bieleho vína

Postup:

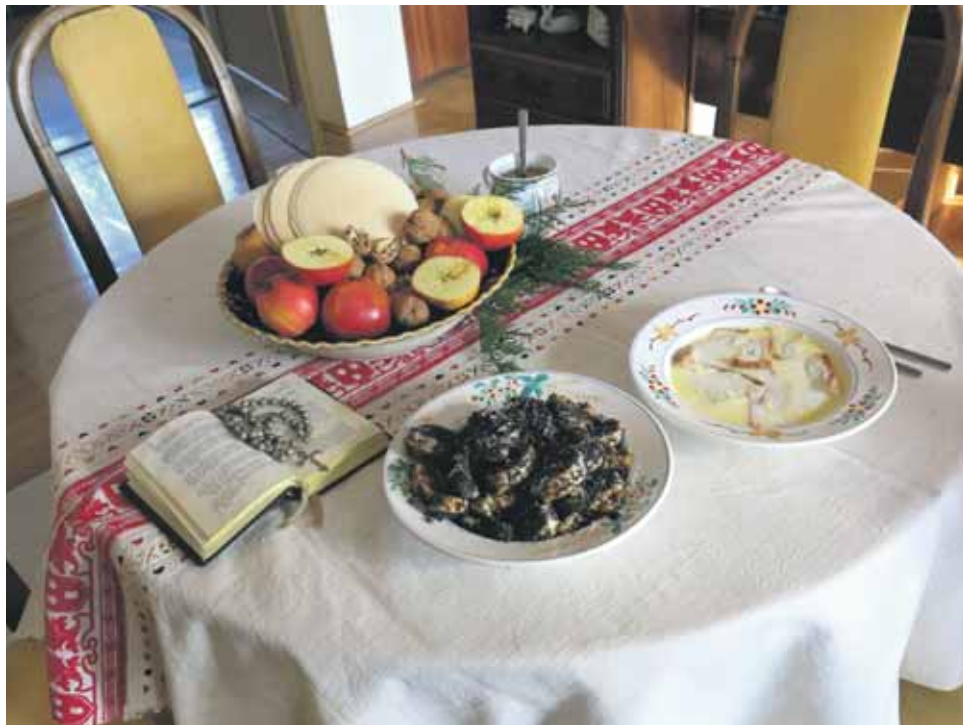
Nad parou necháme roztopiť čokoládu. Pripravíme si orechovú plnku. Orechy pomelieme. Do hrnca pridáme orechy, postupne prilejeme mlieko (podľa potreby), povaríme, aby nám vznikla hustejšia kaša. Osladíme cukrom (medom). Pridáme pomarančovú kôru (pokoje aj viac), rum (nie veľa), hrozienka, ktoré sme si krátko povarili na troche vína. Menšie papierové košíčky si rozložíme na plech alebo väčšiu tácku, taniér. Budeme ich neskôr prekladať do chladu, aby sa nám nepovyľievali. Do košíčka dáme lyžičku roztopej čokolády. Ďalej nasleduje väčšia lyžička orechovej plnky. Plnku zalejeme opäť čokoládou. Košíčky preložíme do chladu, aby stuhli.

Vajnorské Vianoce z Modrého domu

Pani Anna Bednáriková, rodená Vajnoračka, sa narodila v jednom z najznámejších tradičných vajnorských domčekov – Modrom dome, kde prežila aj prvé roky svojho života. Teraz spolu s miestnymi obyvateľmi z Vajnorského okrásľovacieho spolku prispieva k udržiavaniu lokálnych tradícií. Mnohé z nich majú aj viac ako 100 rokov. Niektoré si teraz priblížime.

Vajnory sú veľmi silne veriaci katolícka obec. Pani Anna vyrastala v starom rodinnom dome u babky, kde sa všetky zvyky a symboly kresťanských Vianoc prirodzene na ňu nabaľovali. Opisuje ako sa v adventom čase, ešte po tme, na šiestu ráno chodievalo na sväté omše, takzvané roráty. Bola tuhá zima, zálahy snehu a ľudia zabalení vo vlniakoch chodili s lampášmi do miestneho kostolíka. Po miestnych chodníkoch sa tak rozlievalo teplé svetlo, ktoré žiarilo na cestu na pobožnosti. „A toto bolo pre každého z

nás ako písmo sväté, takto to prebiehalo ad začiatku adventu až do Vianoc,“ spomína si pani Anna. Okrem rorát, dodržiavala jej rodina prísny pôst v piatky. Ale ani nedele neboli nijak bohaté. Hovorilo sa „najeme sa až na Vianoce“, opisuje svoje spomienky nostalgicky.

Holý koláčik z Vajnor

Tesne pred Vianocami začali ženy piecť, ale ako si spomína od svojej mamy a babky, nebolo to žiadne veľké vypekanie. To prišlo až v neskorších rokoch. „Robili sa tradičné vajnorské záviný, čo sú klasické koláče, ktoré sa plnili mäsť, orechami a tvarohom. Ale špeciálne vajnoračky

koláč je takzvaný Holý koláčik zo sladkého kysnutého cesta. Ten bol plnený. Mama ho robievala a aj ja ho robievam. Bol typický tým, že bol veľmi veľký až kypel z pekára,“ usmieva sa nad spomienkami z minulosti pani Anna. Jedol sa zväčša ráno a zapíjal čajom či meltou.

Zdobeniu stromčeka sa vtedy neprikladal nijak veľký dôraz. „Pamätám si ako sme robili prstienky zo slamy, orechy sa balili alebo vyrábali salónky z kockového cukru, ktorý sa zabalil do staniolu,“ vysvetľuje. Následne sa ozdoby vešali na stromček, ale bez žiadnej ďalšej „parády“. Dôležitosť sa prikladala pobožnosti.

S bratom sa tiež často pousmejú nad tým, že nikdy žiadny darček ako deti

Štedrý deň mal svoju typickú priebeh. Opatril sa statok, vysvätilo gazdovstvo a následne sa už všetci tešili na Vianočnú večeru. Domček rozvoniaval tradičnými vôňami. No ani táto špeciálna večera nebola nijak zvlášť bohatá. Skôr naopak. Zväčša dve rodiny sa schádzali v najväčšej izbe. Tu prestreli stôl s jednoduchým jemne vyšívaným obrusom z hutného plátna. Na štedrovečernom stole nikdy nesmeli chýbať modlitebná knižka a ruženec. Pod obrusom mince. Čo je možno tradičné pre túto vinársku oblasť, na slávny stôl patrilo aj hrozno. To sa nazbieralo počas ošetrovania. Na túto príležitosť sa odkladalo len veľmi pekné hrozno tzv. „trajcle“. Tie sa viazali na motúzy, dávali sa sušiť na povali.

prišlo až neskôr. Keď bola pani Anna malé dievča varila sa vo Vajnoroch „mléková polievka“. Tradičný recept je veľmi jednoduchý, vysvetľuje: „Uvarilo sa mléko, dalo sa doň troška masla, posolilo sa to a potom už len jemne zvarilo, aby to bolo teplé. Následne sa do nej krájali chlebičky, nakrájané na tenké plátoky.“ Ďalšie jedlo, ktoré u nich tradične na štedrý večer rozvoniavalo, boli buchtičky. Rožky oblievané horúcim mliekom posypané tvarohom, orechmi alebo mäsť. Pod obrusom mince. Čo je možno tradičné pre túto vinársku oblasť, na slávny stôl patrilo aj hrozno. To sa nazbieralo počas ošetrovania. Na túto príležitosť sa odkladalo len veľmi pekné hrozno tzv. „trajcle“. Tie sa viazali na motúzy, dávali sa sušiť na povali.

Vysušené potom pri štedrej večeri ležali na stole. Samotná večera sa začínala o piatej modlitbou Otče náš... potom čo zaznel zvon Anjel Pána. Tradične sa pokračovalo oplátkami, orechmi a jablkom. Orechy sa rozbíjali, a ak boli zdra-

len k oknu. Hovorilo sa, že na štedrý deň sa nevychádza z domu, lebo si odnesiete šťastie.

Atmosféra, ktorá hreje na srdci dodnes

Vajnorači tak ako aj zvyšok Slovenska užívali tieto

šuhajdy, podľa maminkinho receptu. Makovník, orechovník, medovníky, vanilkové rožky robí manžel, a úžasne. Skvelý štedrák

prinesie dcéra. Ale dobrá rada k tým šuhajdám... receptov je na internete kopa..., nešetriť pomarančovou kôrou, šetriť rumom

a hrozienka zásadne krátko povariť vo víne, a rozhodne v bielom.

Veronika Trojanová
(foto archív EV, TV JOJ)

Makovník

Potrebuje:

- 500 g polohrubá múka
- 1/2 KL soľ
- 100 ml bravčová masť alebo olej
- 1 ks vajce
- 30 g droždie
- 250 ml mlieko
- 3 PL kryštálový cukor
- Maková plnka
- 250 g mletý mak
- 100 ml mlieko
- 100 g kryštálový cukor
- 1 balíček vanilkový cukor
- 1 KL strúhaná citrónová kôra
- 50 g maslo
- žltok na potretie

Príprava:

Droždie nalámeme do vlažného mlieka a zamiešame doň aj lyžicu cukru. Necháme zaktivovať cca 15 minút. Medzitým si v miske premiešame múku so soľou, zvyšným cukrom a pridáme vajce a kvások. Vymiešame a nakoniec pridáme roztopenú vychladnutú masť (olej). Miesime, kým cesto nebude mäkké a tvárne. Vymiesené cesto prekryjeme utierkou a dáme na hodinu nakysnúť na teplé miesto. Plnku si pripravíme tak, že v rajnici ohrejeme mlieko s cukrom. Keď sa začne variť, odstavíme a primiešame mak a maslo. Necháme vychladnúť a nakoniec primiešame citrónovú kôru. Cesto potom rozdelíme na dve časti a každú vyvaľkáme do tvaru obdĺžnika o hrúbke asi 3 až 5 mm. Potrieme plnkou a zavinieme. Makovníky uložíme na vymastený plech a necháme ešte 15 minút podkysnúť. Potrieme žĺtkom a dáme upiecť do rúry vyhriatej na 180 °C, približne 30 až 35 minút.

nedostali. Keďže ani nevedeli, že sa darčeky dávajú, nič im nechýbalo. „My sme sa tešili z toho, že bol sneh, obyčajnej sánkovačky, nič ako takéto konzumné Vianoce čo máme teraz, to vôbec nebolo,“ dodáva.

Na štedrovečernom stole nechýbalo najlepšie hrozno

vé, hovorilo sa, že sa dožijú aj ďalšieho roku. Jablko sa prekrojilo a tak všetci videli hviezdu. Verili, že keby sa niekto stratil, nájde si ho ten s kým si jablko prekrojili.

Mléková polievka a makové buchtičky

Kapustnica nepatrila medzi tradičné pokrmy. To

sviatky kedysi hlavne duchovne, nikto sa nepredjedal, darčeky boli skôr symbolické a celé Vianoce viac duchovné. Preto si aj pani Anna doteraz tak s láskou na ne spomína. Boli to sviatky, na ktoré sa ľudia tešili kvôli ich atmosfére, zvykom a obradovosti.

(jp, foto Anna Bednáriková)

Je nová diaľnica „eko“?

(Dokončenie zo str. 1)

Spolu 5 ekoduktov

„Rozsiahly projekt bratislavského obchvatu D4 a rýchlostnej cesty R7 sa stavaj s významným zreteľom na životné prostredie, čo sa odrazilo aj na podmienkach a súčinnosti štátnych orgánov ochrany životného prostredia počas procesu stavebného povoľovania. Obzvlášť veľký zreteľ sa kládol na ochra-

nu chránenej flóry a fauny v blízkosti chránených území. V neposlednom rade sa však myslelo aj na migrujúcu nízku a vysokú zver, s ohľadom na bezpečnosť a prirodzené koridory jej prechodu,“ znejú doplňujúce informácie vedenia spoločnosti, ktorá stojí za budovaním nového diaľničného úseku. Súčasťou platného stavebného povolenia bolo okrem iného aj 5 veľkých ekoduk-

tov nachádzajúcich sa v odsúhlasených lokalitách, z toho 4 na rýchlostnej ceste R7 a jeden na diaľničnom obchvate D4. Na R7 sú ekodukty rozmiestnené v Podunajských Biskupiciach, v blízkosti Rovinky, Dunajskej Lužnej a Blatnej na Ostrove. Na D4 sa nachádza rozsiahly ekodukt v blízkosti križovatky Čierna voda, t. j. medzi Vajnami a Račou. „Tieto ekodukty boli zatravnené

a čiastočne zalesnené pre vytvorenie prirodzeného koridoru pre zver. Súčasťou vysadenej vegetácie ekoduktu môžu byť len certifikované rastliny v zmysle záväzného dokumentu TP 04/2010, ktoré pojednávajú o druhovom zložení, ale aj celkovom systéme výsadby rastlín. Preferovaná musí byť autochtónna rastlinná skladba prirodzene sa vyskytujúca v danej lokalite, ktorá je zároveň odolná

voči stresovým vplyvom a pravidelne udržiavaná kosením, mulčovaním, hnojením a polievaním aspoň v prvých rokoch výsadby. Za účelom správneho navedenia zveri na ekodukt sa taktiež používa aj navádzacie oplotenie, ktoré z bezpečnostného hľadiska zabráňuje zveri preniknúť na cestnú komunikáciu, no navedie ju priamo na ekodukt, ktorý potom môže bezpečne využiť a ďalej migrovať,“ objasňujú svoje kroky pri výstavbe kompetentní, podľa ktorých sa kládol rovnaký dôraz nielen na faunu, ale i na flóru.

19 malých priepustí na celú trasu

No zatiaľ, čo v iných európskych krajinách by sa na desiatky kilometrov dlhej diaľnici nachádzali minimálne rovnaké desiatky, no skôr stovky miest na pomoc prechodu migrujúcej zveri, tej „našej miestnej“ zveri by sme možno na nájdenie bezpečných priechodov mali zaobstarávať navigáciu. Nemá to totiž vo-

bec jednoduché. „Okrem ekoduktov stavba disponuje aj zhruba 19 menšími priepustmi pre zver, ktoré sú strategicky rozmiestnené po celej dĺžke projektu a umožňujú tak jej prirodzenú migráciu. Pred vstupmi do priepustov sa pracuje na vegetačných úpravách pre vytvorenie prirodzeného prostredia a úkrytu pre menšiu zver (líška, zajac),“ deklaruje spoločnosť D4R7 Construction s.r.o., no na našu konkrétnu otázku, či sa tieto priepuste nachádzajú aj na diaľničnom úseku v bratislavských Jarovciach, respektíve, keďže podľa našich informácií nie, tak či je možnosť ich dodatočne dobudovať, sme odpoveď nedostali. Napriek tomu je zhotoviteľ presvedčený o tom, že počas celej výstavby kládol veľký dôraz na minimálny environmentálny dopad a na ochranu všetkých prirodzených druhov vyskytujúcich sa v blízkosti projektu.

Veronika Trojanová
(foto D4R7)

Ochrana životného prostredia je celosvetovou výzvou

Ohrozené vodné zdroje, znečistené ovzdušie, chýbajúca verejná kanalizácia či nadpriemerná produkcia komunálneho odpadu. Bratislavský samosprávny kraj (BSK) čelí vážnym problémom v oblasti životného prostredia i negatívnym dopadom zmeny klímy.

„Prejavy klimatickej zmeny cítime hlavne na zvyšovaní priemerných ročných teplôt, častejšom výskyte vln horúčav a na druhej strane na častejšom výskyte intenzívnych zrážok, silných vetrov a víchric. Zároveň poľnohospodárov trápia dlho trvajúce suchá. Neviditeľné dopady sú však ešte hrozivejšie, napríklad

zdraviu škodlivé znečistenie vzduchu či vody. Preto potrebujeme čím najskôr zaviesť prísne opatrenia na zmiernenie negatívnych dopadov klimatickej zmeny a ochranu biodiverzity,“ vyhlásil Juraj Droba, predseda BSK.

Jedným z najvážnejších problémov životného pro-

stredia kraja je nedostatok ochrana vodných zdrojov. V ohrození je najväčšia zásobárňa pitnej vody v strednej Európe – Žitný ostrov. Alarmujúcou správou je, že až štvrtina obcí Bratislavského kraja, z toho práve štyri obce nachádzajúce sa na CHVO Žitný ostrov, nemá funkčnú verejnú kanalizáciu.

Región trápí aj znečistené ovzdušie, pričom jedným z najvýznamnejších zdrojov emisií je doprava. Viac ako 60 % vyprodukovaných emisií v rámci dopravy pripadá na automobilovú dopravu. Emisie z automobilovej dopravy v Bratislavskom kraji predstavujú takmer 40 % z celkového počtu emisií tvorených au-

tomobilovou dopravou v celej SR. Okrem CO₂ je veľkým problémom nadmerný podiel prachových častíc, ktoré spôsobujú ľuďom ťažkosti s dýchaním či alergie. (bak, BSK)

Nevyhadzujte
knihy - darujte ich nám
kontakt 0907 701 786

Darcovstvo krvi v bratislavskom regióne

Bratislava, hlavné mesto SR, má špecifické postavenie v otázkach darovania krvi. Súvisí to s tým, že región zasobuje asi 700-tisíc obyvateľov, aj keď hlavné mesto má do pol milióna, prilehlé obce a cestovatelia za prácou do Bratislavy k tomu prispievajú. V Bratislave sú sústredené koncové nemocnice podstatného významu. Či už ide o všetky univerzitné nemocnice alebo o NÚSCH, všetky onkologické pracoviská, transplantáčnej centrále ale aj centrum popálenín. Dôležitú rolu zohráva aj fakt, že ľudia vo veľkých mestách sú si akoby vzdialenejší a aj keď v počte odberov Bratislavčania vedú, percentuálny podiel

darcov krvi v populácii predstavuje len okolo 2 %. V malých mestech a obciach je to niekedy aj 4-5 %. Spotreba krvi v uvedených nemocniciach denne je vyše 100 konzerv krvi, alebo produktov z nej vy-

spotrebuje okolo 40-tisíc transfúzných jednotiek krvi. Časť darovanej krvi dopĺňa cestou zvozu zo spádových regiónov (TT, NR, NZ, niekedy aj BB). V tom je práve jedinečnosť NTS SR, že v prípade potreby

nej skupiny vzájomne kooperujú všetky pracoviská NTS na Slovensku. Vďaka pravidelnému zvozom a prevozom krvi si vieme pomôcť. V súčasnosti je však situácia odlišná. Je pandémia Covid 19 už 2. rok. Tak ako sa zatvárajú podniky, školy a je lockdown, ochromené je aj darovanie krvi. Darcov krvi z bezpečnostných dôvodov objednávame na presný čas darovania krvi, samozrejme neodmietame ani tých, ktorí prídu neohlásene. Sú zastavené mobilné výjazdy do podnikov, škôl a obcí a prichádzame tak o 1/3 darcov. Časť produktov z krvi musí byť po odbere vyradená z podania z dôvodu, že darca oznámi po odbere, že bol pozitívne testovaný na Covid.

Blížia sa najkrajšie sviatky roka - Vianoce. Najbližší sa obdarovávajú a želajú si zdravie a šťastie. Práve v tomto období sú krvné lieky veľmi potrebné, aby sme v pokoji preklenuli voľné sviatočné dni a prvé dni nového roku. Aby aj onkologicky chorí a ľudia závislí na podaní krvi, mohli spokojne sviatovať a nemuseli byť v nemocnici. Nakolko krv sa stále nedá umelo vyrobiť (ani jej súčasťou) je veľmi potrebné, aby verejnosť, hlavne altruisti a humanisti sa odhodlali a darovali krv. Krv sa spracováva na 2 až 3 súčasti, a tak človek nepomôže len jednému, ale viacerým ľuďom. Darca má príjemný, povznášajúci pocit, že zachránil neznámemu život. Pri tom darovať môže kaž-

dý zdravý človek od 18 do 60, resp. pri pravidelnom darovaní do 65 rokov. Príprava na odber krvi je jednoduchá, ľahká, bezťukové raňajky, pol litra čaju alebo vody, dobrá nálada, osobné doklady (OP, karta poistenca) a prísť na odber do priestorov NTS SR, resp. HTO vo svojom regióne. Vám všetkým, milí darcovia, ktorí chodíte pravidelne, ale i Vám, ktorí ste to skúsili len raz, v mene našich vážne chorých ďakujeme a veríme, že aj v ďalšom roku budete pokračovať. Pripijame Vám na zdravie, šťastie a pokoj v r. 2022 a veríme, že sviatky v kruhu rodiny prežijete v zdraví a vzájomnej láske!

Za kolektív NTS SR
MUDr. Klára Sviteková

ro -
b e -
n ý c h .
Ročne Bratislava

do -
statku
niekedy i
konkrétnej krv-

M. Šarišký: „Zem by sme mali zachovať, nie vydrancovať.“

Rozhovor s Miroslavom Šarišským vznikol pri príležitosti Týždňa vedy a techniky na Slovensku, ktorý sa konal od 8. do 14. novembra. **Miroslav Šarišký** je riaditeľom úseku ľudských zdrojov a organizácie riadenia v spoločnosti Slovenské elektrárne, kde sa okrem iného venuje aj veľkej podpore vedy a vzdelania.

Napriek rôznym medzinárodným konferenciám, na ktorých sa krajiny zaviazali k zníženiu emisií, sa v realite zatiaľ žiaden významný pokrok neodohral. Práve prebieha ďalšia konferencia zmluvných strán dohovoru OSN pre klimatickú zmenu – COP26 – a podľa najnovších politických vyhlásení by sme možno mohli byť v tomto smere aspoň mierne optimistickí. Čo si o tom myslíte?

Na globálnej úrovni by som chcel byť optimistom, ale som realista. Treba sa pozeráť na čísla. Emisie skleníkových plynov stále rastú a stále rastie aj naša spotreba energií. V roku 1950 vypustil celý svet asi 6 miliárd ton CO₂, dnes je to každý rok 36 miliárd. Hlavným zdrojom je spaľovanie fosílnych palív, teda uhlia, plynu a ropy. Koncentrácia CO₂ v atmosfére dosahuje vyše 400 ppm, čo je najviac za posledné tri milióny rokov. Podobne stúpa koncentrácia metánu či oxidov dusíka (N₂O).

Bez ohľadu na prebiehajúce diskusie o globálnej klíme, celosvetové emisie stále stúpajú. V Európe aj

USA sa ich darí znižovať, ale je otázne, nakoľko ide o reálny pokles a nakoľko dôsledok toho, že sme veľkú časť výroby a s ňou spojené emisie skleníkových plynov presunuli do Ázie. Globálny rast emisií poháňa najmä Čína, ktorá za posledných 20 rokov zvýšila emisie trojnásobne. Podobný rast zaznamenala aj India.

Ale je to pochopiteľné a paradoxne aj dobré. Pred 20 rokmi žilo pod hranicou chudoby v Číne 13 percent obyvateľstva. Dnes je to zlomok percenta. India a niektoré ďalšie krajiny sú na tom podobne. To je z pohľadu oboch krajín fenomenálny úspech, ktorý znamená, že sa stovky miliónov ľudí vďaka tomu dostali z obrovskej chudoby, samozrejme, cenou za to sú zvýšené emisie skleníkových plynov.

Nemaria však takto Čína a India, a teda vlastne naša podpora ich výrobných kapacít, z väčšej časti úsilie o zastavenie týchto klimatických zmien?

S argumentom, že Čína a India sú hlavnou príčinou súčasných problémov s emisiami, sa v tejto súvislosti stretávam nezriedka. Ak sa však pozrieme na svet z pohľadu emisií na počet obyvateľov, tak v prepočte na hlavu nad Čínou aj Indiou vedú stále bohaté krajiny. Čína na hlavu (v prepočte na spotrebu) vyprodukuje niečo vyše 6 ton CO₂ ročne. India len necelé 2 tony. Na Slovensku je to takmer 9 ton, v Nemecku vyše 10 ton, vo Švajčiarsku 14 a v USA až 17 ton.

Okrem toho si musíme povedať aj to, ako ktorý región prispel k emisiám kumulatívne od začiatku

masového využívania fosílnych palív.

Jasne vedie Európa, ktorá je zodpovedná za vypustenie cca 33 percent z doterajších svetových emisií, nasleduje Severná Amerika s takmer 30 percentami, až niekde za nimi sú Čína a India.

Pri prepočte na počet obyvateľov by tieto čísla boli pre Európu a Severnú Ameriku podstatne horšie. Tu si musíme pripomenúť, že takmer 8 z 10 ľudí na planéte žije mimo Európy a Severnej Ameriky.

Optimisti hovoria, že emisie v tomto roku prestanú stúpať a začnú prudko klesať – do roku 2040 na nulu, čo by znamenalo globálne oteplenie pod 1,5 stupňa Celzia, alebo do roku 2040 ešte klesnú na zhruba polovicu. To je veľmi optimistický scenár a zatiaľ tomu nič nenasvedčuje, na stole sú iba sľuby.

Čo by podľa vás mohlo reálne pozitívne zvrátiť scenár o budúcnosti Zeme?

Dnes je veľmi jasné, že jednou z kľúčových ciest dekarbonizácie je elektrifikácia. Uhlie, ropu a plyn nevieme dnes nahradiť inak ako elektrinou z nízkoemisných zdrojov. To je najmä elektrina z jadra, vody, vetra a slnka, pri vhodných podmienkach aj geotermálneho zdroja. Samé osebe je to obrovská úloha.

Z fosílnych palív dnes získavame cca 85 percent energie na teplo, dopravu, svetlo či výrobu produktov. Pred

dvadsiatimi rokmi to bolo cca 87 percent, takže podiel je obrovský.

Zo solárnych elektrární máme na globálnej úrovni iba zhruba 1 percento energie, z veterných cca 2 percentá, z jadra vyše 4 percentá a z vody 6 percent, ale už nie je veľmi kde stavať priehrady. Pred nami je preto dlhá a náročná cesta.

Ako si v tomto smere počíname na Slovensku?

Dekarbonizácie v elektroenergetike sme sa zhostili veľmi dobre, vo výrobe elektriny z nízkoemisných zdrojov patríme medzi najlepších v Európe. Podľa dát Európskej environmentálnej agentúry na Slovensku potrebujeme na výrobu jednej kilowatthodiny iba cca 100 g CO₂e (miera skleníkového efektu – pozn. red.). To je trikrát menej ako Nemecko, štyrikrát menej ako Česko. Sme na tom lepšie ako Dánsko a pred nami sú už len krajiny ako Rakúsko (ktoré má veľa vody z Álp a navyše si dnes nedokáže vyrobiť dosť energie pre svoju vlastnú spotrebu) alebo Francúzsko či Švédsko. Môžeme preto povedať, že elektrina vyrobená na Slovensku má uhlíkovú stopu veľmi nízku – najmä vďaka jadrovej a vodnej energii.

V zaočkovanosti proti novému koronavírusu sme tretou najhoršou krajinou v Európskej únii. Čomu to pripisujete?

To je na veľmi dlhú diskusiu. Chápem, že mnohí pociťujú skepsu a vnímam

to ako veľké zlyhanie veľkej časti našich zástupcov, ktorých sme si zvolili. Práve pre toto zlyhanie majú vedci a vedkyne dnes obrovskú zodpovednosť a nezastupiteľnú úlohu vysvetľovať, vysvetľovať a znovu vysvetľovať vedecké fakty, približovať ako veda, vedecké skúmanie a jeho princípy fungujú.

V krajinách, kde obyvatelia dôverujú vedeckým inštitúciám, je situácia s covidom lepšia, majú vyššiu mieru zaočkovanosti. V krajinách, kde je dôvera vo vedu menšia, je situácia horšia. Mne sa ťažko chápe, že dnes rastie počet ľudí, ktorí veria, že zem je plochá, prípadne iným podobným nezmyslom. Myslím si, že to súvisí s tým, že sme neboli naučení myslieť kriticky. Naš vzdelávací systém bol postavený na memorovaní. S masívnou expanziou sociálnych sietí a možnosťou šírenia nezmyslov a hoaxov sa preto ukázalo, akí sme zraniteľní, bez dostatočnej ochrany.

Ako krajina potrebujeme investície do kvalitnej vedy a vzdelávania, veď iné zdroje bohatstva nemáme. Nemáme ropu, plyn, nerastné suroviny či iné prírodné zdroje. Nemáme ani more, ani obrovské planiny, na ktorých by sme mohli pestovať plodiny. Ak chceme byť úspešní, musíme investovať do vzdelania, no aj do budovania právneho štátu. Bez toho nám mladá generácia, a z nej často aj tie najlepšie hlavy, odíde do zahraničia.

*Galina Lišháková
(článok je prevzatý z portálu Veda na dosah)*

Vaša darčeková predajňa

DELIKATESO

www.delikateso.sk

Na chalana z Račka Bratislavčania nezabúdajú

Desiateho novembra nás navždy opustil spevák Miroslav Žbirka (+69), čo zasiahlo nie jedného Bratislavčana. Odišiel totiž jeden z nich. Chalan z Račka, ako sa samotný hudobník nazýval. Keď mal iba pätnásť rokov, začal sa výraznejšie prejavovať jeho hudobný talent. V tých časoch Meky, ako ho volali kamaráti a neskôr i fanúšikovia, vzal do rúk gitaru a sadol si s ňou na lavičku pred panelák, v ktorom býval. Bolo to v rokoch 1966 a 1967, pričom práve ona lavička sa Žbirkovi stala osudnou.

Pribudne pamätná lavička
Keď raz takto na lavičke hral kamarátom skladby od The Beatles či The Rolling

Stones, šiel okolo niekto, koho jeho talent zaujal. Okoloidúci Mekymu povedal, že má ísť do kulturáku na Kominárskej ulici, kde kapela Modus hľadá speváka. A o ďalšom vývoji jeho

muzikantskej kariéry už asi písať nemusíme. Miroslav Žbirka sa stal hviezdou nielen u nás, ale aj v zahraničí. No najkrajším na tom bol

fakt, že po celý život nezaбудol, odkiaľ pochádzal. Preto si aj týždeň po smrti chodia fanúšikovia uctievať jeho pamiatku práve k osudovej lavičke. A nielen to! Pôvodne členovia OZ Živé Račko plánovali vynoviť lavičku k príležitosti sedemdesiatych narodenín Miroslava Žbirku a pozvať ho na jej slávnostné odhalenie. Život tieto plány zmaril, no najnovšie sa do obnovy pietneho miesta na Račianskom mýte zapojila aj rodina Miroslava Žbirku, v spolupráci s vedením mesta. V blízkej budúcnosti tak bude lavička zrenovovaná a zrejme ku nej pribudne aj pamätník. Na vizualizácii projektu, ako aj jeho financovaní a realizácii, sa pracuje.

(bk)

V 30-tych rokoch minulého storočia, kedy sa dá o Bratislave hovoriť stále ešte ako aj o nemeckom meste, o čom svedčila prítomnosť početnej nemeckej menšiny starých Prešpurákov, vydalo vydavateľstvo Samuela Steinera útlu knižôčku Karola Benyovszkého „Mýticky starý Prešporok“. Nie je od veci si v tejto knižke po rokoch zalistovať a prerozprávať staré príbehy.

Duch stratenej barónky

Na rohu Františkánskeho námestia a Zámočnickej ulice stála v 15. storočí budova nazývaná Weitov dvor. V 16. storočí ju odkúpilo mesto za 1500 uhorských guldenov a umiestnilo v nej mestskú kanceláriu. V 17. storočí sa vo veľkej sále tejto budovy hrávalo divadlo, a následne prešla do vlastníctva rodiny Illésházyovcov. Od 24. apríla 1795 do 20. decembra 1638 sa pod patronátom tejto rodiny konali v dome evanjelické bohoslužby. V roku 1795 odkúpil tento dom od mesta istý pán Spech. Nechal ho zbúrať a na jeho mieste postavil štýlový palác

s adresou Františkánske námestie č. 8. Dom často menil svojich majiteľov, a tak boli postupne majiteľmi domu gróf Imrich Csáky, rodina Szirányiova, potom pán Jurenak, a nakoniec barón Vay. Je známe, že práve z tohto domu bez stôp zmizla barónka Vayová. V meste sa odvtedy povráva, že vždy o polnoci je počuť z jeho pivnice jej

volanie o pomoc. Dokonca sa povráva, že istý člen Prešporského spolku vinárov, keď zašiel okolo polnoci do pivnice, ktorá sa nachádzala vedľa uvedeného domu pre fľašu vína, počul ako barónka volala o pomoc. Podľa jeho slov jednoznačne volala nielen po maďarsky a nemecky, ale ešte v dvoch jemu neznámych rečiach.

Z nemčiny voľne prerozprával
Sven Šovčík

alas, Aoto, aul	egyptský boh slínka	naša rieka	budova	4	cave, enim, lori	orientálny rozpráv-kový hrdina	predložka	papagáj	vrcholná športová súťaž	palo, Rona, ster	juho-americká lama	popevok	1	osiatie pôdy		neprofesionál	kód Ukrajiny	opak	meno Chačatur-jana		3	pera (kniž.)	vyvaluj oči	kremlík (zn.)
nerast na výrobu kovu					zmenkový ručiteľ				teda, tak, po nem.						sväto-žiara					úpenlivo žiadaj				
pozdrav					austrálsky papagáj				štát v Ázii						Staro-afričan					jazyky				
					TV kocúr				kráčajú						Staro-afričan ruský zápor					poloha tela				
	osobné zámeno	pomsta, po česky usade-nina					sieť čerp. stanic				peňažná sústava domáce ž. meno						plemeno psov					neskôr	bývalý prezident USA	
							arktická kotlinka										omotaj							
dobré (slang.)			tekutina					biblický prvý muž obyvateľ mesta AŠ					rastlinné maslo					vrh, hod			predložka			
			lepidlo										2					voňavé korenie			klepetnáč			
nie celkom zlomila								prírodný jav moslimský boh						námet					dopracuj					
														oxidový povlak					aker, po angl.					
mazadlo					nám patriaca rímsky cisár				nástenný gobelín radikál propánu						škótsky ostrov patriaci Oline					zrub				
	podnik v Šali	kód v mobile štart lietadla				nasávala				mesto v Japonsku vyčisti práním						tenkým prúdom kurivo, po česky					totiž (kniž.)			
					udierajme																			
predložka			české mesto				namáčací prípravok sopečná vyvrelina					časť tváre					plody obilia				miliampér (zn.)			
			ovos, po angl.									rodič					vyhynutý kočovník				túz			
pomeril							pokrytec jedlo z mäsa a ryže											jedna, po nem. Staro-germán				slovko súhlasu	severské zviera	
typ lyžiara								časť roka						česká TV stanica					omšová kniha					
								štátny úradník						pôžičky					strach					
uteká (expr.)					patriaci Eve					ziapu					hra gaučov na koňoch elektrón-volt (zn.)					opak sterea				
					tu máš					predložka										argón (zn.)				
pretlač na známkach			zinok (zn.)			Azovské more					jaskyňa, po angl. mizni, trať sa						st. český maliar kaukazská osada				hriadeľ			
			dúfa (kniž.)			znovu															zbraň husitov			
	kilo-pond (zn.)	prírodný jav					opuchlina, po česky United Nations					veľtok v Rusku skratka slečny						mesiac				Arabské emiráty (skr.)	kód Ho-landska	
		plúž															nuž, no (nár.)							
trhov-kyne						vozidlá				staroveký Semita						vysil				postava Rowana Atkinsona				
nečistota						pátraj				hrať, po angl.						Mesiac (kniž.)				výzva				

Domový poriadok vlastníkov ako efektívny nástroj riešenia susedských sporov

Všeobecne o susedských sporoch

Niet bytového domu, v ktorom by neexistovali problémy, najmä medzi susedmi. Na mnohé situácie myslí legislatíva, napr. v § 127 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého „Vlastník veci sa musí zdržať všetkého, čím by nad mieru primeranú pomerom obťažoval iného alebo čím by vážne ohrozil výkon jeho práv. Preto najmä nesmie ohroziť susedovu stavbu alebo pozemok úpravami pozemku alebo úpravami stavby na ňom zriadenej bez toho, že by urobil dostatočné opatrenie na upevnenie stavby alebo pozemku, nesmie nad mieru primeranú pomerom obťažovať susedov hlukom, prachom, popolčekom, dymom, plynmi,

časť a pri inom nakladaní s bytom a nebytovým priestorom v dome neruší a neohrozuje ostatných vo výkone ich vlastníckych, spoluvlastníckych a spolužívateľských práv“. Obe ustanovenia sú koncipované všeobecne, čo predstavuje možnosť zahrnutia širokej palety konkrétnych situácií v bytovom dome pod uvedené ustanovenia.

Susedské vzťahy sú prirodzenou súčasťou života väčšiny ľudí. Do kvality bývania, prípadne iného užívania nehnuteľností, však najintenzívnejšie zasahujú obyvatelom (resp. užívateľom) nehnuteľností, ktoré sú súčasťou bytových domov. Pretože s vlastníctvom bytu, resp. nebytového priestoru v bytovom dome, je nevyhnutne spojené aj spoluvlastníctvo

bytového domu, a spravidla aj spoluvlastnícky podiel k pozemku.

Domový poriadok ako staronový inštitút

Na prvý pohľad sa riešenie zdá až príliš jednoduché. V zmysle § 14a ods. 7 BytZ „sú platné rozhodnutia záväzné pre všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome“. Ak je o niečom rozhodnuté na schôdzi alebo v písomnom hlasovaní, je toto rozhodnutie záväzné pre každého v dome. Domovým poriadkom sa v zmysle § 2 ods. 16 BytZ rozumie „vlastníkmi bytov a nebytových priestorov v dome schválený súbor pravidiel a zásad dodržiavania dobrých mravov pri výkone práv a povinností vlastníkov a nájomcov bytov a nebytových priesto-

hlasov potrebných na rozhodovanie o domovom poriadku, čo považujeme za správne. Záväznosť domového poriadku znamená, že „vlastníci bytov a nebytových priestorov, nájomcovia, osoby, ktoré žijú s uvedenými osobami v domácnosti a osoby, ktoré sa zdržiavajú v dome, sú povinné dodržiavať domový poriadok schválený vlastníckymi podla § 14b ods. 1 písm. s). Za tým účelom je správca alebo spoločenstvo povinné zverejniť domový poriadok na mieste obvyklom na oznamovanie informácií v dome“.

Zverejnenie domového poriadku

Obsah domového poriadku je pre jeho adresátov viac než dôležitý. Z dôvo-

du spoločných častí bytového domu po vstupe do každého vchodu, prípadne iným vhodným spôsobom.

Výška sankcií ukladaných na základe domového poriadku

Ak je v kompetencii vlastníkov rozhodovať o pravidle správania sa, nemá význam aby bolo pravidlo platné bez toho, aby sa udelila sankcia v prípade jeho porušenia. Rovnako je v ich kompetencii rozhodovať aj o určení dolnej a hornej hranice, teda o limitoch jej ukladania, ale aj napr. o zásadách ich ukladania, o orgánoch, ktoré budú môcť o uložení sankcie rozhodovať. V tomto smere nie je voľnosť vlastníkov prakticky obmedzená. Výšku sankcií si môžu určiť sami, avšak nemalo by ísť o neprimerané sankcie. Odporúčame prijať sankcie v nižších výškach, ktoré by boli porovnateľné so sankciami bežne udeľovanými napr. mestskou políciou. Pri ich určení je potrebné myslieť na to, že ide o porušenie pravidiel platných len pre bytový dom, ale aj na to, že sankcia by mala plniť preventívny charakter a v prípade jej udelenia musí motivovať jej adresáta k tomu, aby už domový poriadok neporušoval, čo v bytovom dome, v ktorom majú vlastníci určené zálohové platby vo výške približne 200 až 250 eur, nebude plniť svoj účel. **O jej výške rozhodujú vlastníci, a preto nie je určená zákonom, ale len na základe zákona.** Keďže o domovom poriadku rozhodujú vlastníci v každom bytovom dome individuálne, nie je možné určiť jeden domový poriadok záväzný pre každý bytový dom. Je teda viac ako očakávané, že sankcie si upravujú vlastníci podľa vlastných záujmov.

Vymáhanie sankcií

Ak už je sankcia alebo pokuta udeľená, p r o b l é m s jej vymáhaním bude rovnaký ako v prípade neplatenia vlastníka mesačných preddavkov do fondu preddavky, údržby a opráv a

úhrad za plnenia na spoločný účet vlastníkov. Správca bytového domu alebo predseda spoločenstva môže sankcie vymáhať mimosúdny, prípadne súdny spôsobom. Nie je však nevyhnutné, aby mala sankcia výlučne peňažný charakter. Môže ísť napr. o sankciu uskutočnením určitých prác a výkonov, prípadne verejné ospravedlnenie a pod. Porušenie týchto pravidiel si budú môcť vlastníci vynucovať prostredníctvom správcu alebo predsedu spoločenstva vlastníkov napr. vyúčtovaním sankcie medzi zálohové preddavky. Nie je vylúčené, aby sankcia mohla byť súčasťou ročného vyúčtovania rovnako, ako napr. zmluvná pokuta na základe zmluvy o výkone správy, prípadne poplatok za začatie súdneho konania, o ktorom sa nerozhoduje vlastníckymi a dotknutému vlastníckovi je naúčtovaný proti jeho vôli. **Judikatúra okresných súdov sa s možnosťou ukladania pokút na základe domového poriadku vyrovnala pozitívne a zahrnula do povinnosti nahradiť protistrane ako nedoplatky v určitej výške spolu s úrokom z omeškania, tak aj sankcie uložené na základe domového poriadku.** Sankciu je tak možné vymáhať rovnakým spôsobom ako akúkoľvek nesplnenú povinnosť v prospech ostatných vlastníkov. To isté platí aj o nájomníkoch a podnájomníkoch, nakoľko tieto osoby vstupujú do užívateľských práv vlastníkov. Domový poriadok je však v zmysle bytového zákona záväzný pre nich, rovnako ako aj pre osoby, ktoré žijú s uvedenými osobami v spoločnej domácnosti a osoby, ktoré sa zdržiavajú v dome.

Komplexná technická a energetická starostlivosť o bytový dom

parami, pachmi, pevnými a tekutými odpadmi, svetlom, tienением a vibráciami, nesmie nechať chované zvieratá vniknúť na susediaci pozemok a nešetrne, prípadne v nevhodnej ročnej dobe odstraňovať zo svojej pôdy korene stromu alebo odstraňovať vetvy stromu presahujúce na jeho pozemok“. V tomto ustanovení sa negatívne vymedzuje rozsah činností, ktoré sa zakazujú, no neurčuje sa, čo je vlastník povinný vykonať a čo má robiť pre zlepšenie tzv. susedských vzťahov. Zákon č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (ďalej len „BytZ“) obsahuje podobné ustanovenie v § 11 ods. 1, v zmysle ktorého „vlastník bytu alebo nebytového priestoru v dome je povinný na svoje náklady byt a nebytový priestor v dome udržiavať v stave spôsobilom na riadne užívanie, najmä včas zabezpečovať údržbu a opravy. Je povinný konať tak, aby pri užívaní, udržiavaní, zmenách, pri prenajatí bytu alebo nebytového priestoru v dome, prípadne jeho

spoločných častí a spoločných zariadení, sused vlastníka/užívateľa bytu alebo nebytového priestoru je osobou spôsobilou ovplyvniť celkové bývanie toho ktorého vlastníka/užívateľa v oveľa vyššej miere ako je tomu pri užívaní rodinného domu. Spoločné časti a spoločné zariadenia, či už pôjde o chodby, výťahy alebo zariadenia protipožiarnej ochrany, užívajú všetci vlastníci a nájomníci rovnako, bez ohľadu na veľkosť ich spoluvlastníckych podielov. Ak je chodba, slúžiaca ako únikový východ, v prípade potreby evakuácie obyvateľov zaprataná starým nábytkom, čo prípadnú evakuáciu sťažuje alebo dokonca znemožňuje, je úplne irelevantné, či pôjde o nábytok suseda z poschodia prvého, tretieho alebo desiateho.

Podstatné je si uvedomiť, že vlastníctvo nehnuteľnosti v bytovom dome nekončí prahom bytu. Vlastníkovi totiž patrí aj spoluvlastnícky podiel k spoločným častiam a spoločným zariadeniam

rov v dome, osôb, ktoré žijú s uvedenými osobami v spoločnej domácnosti, ako aj osôb, ktoré sa zdržiavajú v dome, pri užívaní spoločných častí domu, spoločných zariadení domu, príslušenstva a príslušenstva pozemku“. Podľa dôvodovej správy by domový poriadok mohol upravovať napr. pravidlá dodržiavania nočného pokoja, pokoja počas dní pracovného pokoja alebo pracovného voľna, podmienok bezpečného bývania, zásady chovania domácich zvierat v bytoch a nebytových priestoroch v dome alebo užívania balkónov, lodží a terás. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na nové ustanovenie § 14b ods. 1 písm. s), v zmysle ktorého „vlastníci bytov a nebytových priestorov v dome prijímajú rozhodnutia nadpolovičnou väčšinou hlasov všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome, ak hlasujú o prijatí, zmene alebo zrušení domového poriadku“. Jednoznačne sa tým určuje minimálna hranica počtu

du plnenia informačnej povinnosti je v zmysle § 10 ods. 11 BytZ „správca alebo spoločenstvo povinné zverejniť domový poriadok na mieste obvyklom na oznamovanie informácií v dome“. Čo sa týma miestom myslí je na rozhodnutí vlastníkov, ktorí si musia miesto v dome obvyklé určiť a definovať v zmysle § 14a ods. 6 BytZ, v zmysle ktorého „spôsob zverejňovania, ktorý sa považuje v dome za obvyklý, si vlastníci bytov a nebytových priestorov v dome upravujú v zmluve o spoločenstve alebo zmluve o výkone správy“. Problematikou môže byť jeho zverejnenie napr. na verejnosti neprístupnej internetovej stránke spoločenstva vlastníkov bytov a nebytových priestorov, prípadne na uzavretej stránke skupiny vlastníkov na sociálnych sieťach. V takomto prípade sa účel a podstata zverejnenia míňa účinku. Z toho dôvodu odporúčame domový poriadok zverejniť na verejnosti dostupnom mieste najmä v tlačenej podobe napr. na vnútorných

JUDr. Mgr. Marek Perdík
predseda Združenia
pre lepšiu správu
bytových domov

BOTTEGA

Vaša darčeková predajňa

DELIKATESO

www.delikateso.sk